

Europa:

časopis za mlade

Europska unija

Ova brošura „Europa: časopis za mlade“ i popratni vodič za nastavnike dostupni su na internetskoj stranici:

europa.eu/teachers-corner/index_hr.htm
bookshop.europa.eu

Europska komisija

Glavna uprava za komunikaciju
Publikacije
1049 Bruxelles
BELGIJA

Rukopis dovršen u rujnu 2014.

Tekst: Eckart D. Stratenschulte, Europska akademija Berlin

Publikaciju „Europa: časopis za mlade“ izvorno je u Njemačkoj objavio u „aktion europa“ (savezna vlada, Europski parlament, Europska komisija) pod nazivom „Europa: das Wissensmagazin für Jugendliche“. Revidirala ju je i ažurirala Glavna uprava za komunikaciju Europske komisije. Izvorni izgled oblikovao je Zeitbild Verlag und Agentur für Kommunikation, Berlin/MetaDesign AG, Berlin. Slike mladih ljudi, Alice, Janette, Jeloa, Motiana i Patricije također je osigurao Zeitbild.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2015.

ISBN 978-92-79-40217-3
doi:10.2775/26395

© Europska unija 2015.

Umnožavanje je dopušteno. Za svaku uporabu ili umnožavanje pojedinačnih fotografija dopuštenje treba zatražiti izravno nositelja autorskih prava.

Europa:

časopis za mlade

Sadržaj

1 Europa u svakodnevnom životu

4

Bok. Mi smo učenici Srednje škole Roberta Jungka iz Berlina i vodit ćemo vas kroz časopis.

2 Europska unija – što je to zapravo

10

Europska unija sastoji se od 28 država koje su se udružile kako bi zajednički izgradile bolju budućnost.

3 Kako funkcionira Europska unija

16

EU se često uspoređuje s državom, ali zapravo je potpuno drugačije ustrojena.

4 Čime se EU zapravo bavi

24

Neki ljudi kažu da EU ne čini dovoljno, drugi pak kažu da se miješa u sve. Tko je u pravu?

5 Europa ide naprijed – proširenje Europske unije

34

Europsku uniju utemeljilo je šest zemalja s ciljem da jednog dana obuhvati cijelu Europu, što znači da je otvorena za nove članice.

6 Europa i svijet

40

Mi Europljani nismo sami na svijetu. Ne činimo čak ni većinu svjetskog stanovništva, daleko od toga.

7 Budućnost Europe

46

Što dalje? Pogledajmo što EU čeka u 21. stoljeću.

1

Europa u svakodnevnom životu

„Bok! Mi smo Alice, Jello, Patricia, Motian i Janette iz Srednje škole Roberta Jungka u Berlinu, opće gimnazije u kojoj se uči o Europi na njemačkom i poljskom jeziku. Vidjet ćete nas opet u ovom časopisu gdje ćemo vam davati važne savjete, zanimljive zadatke, kratke upitnike i ideje za raspravu. Vidjet ćete da i učenje može biti zabavno.”

„Europa je negdje drugdje.” Ta je izjava, naravno, besmislena jer je nama, kao građanima Europske unije, Europa dom. U njezinu smo samom središtu. Ipak, mnogi ljudi smatraju da je Europa još daleko, a to se posebno odnosi na Europsku uniju, skupinu europskih naroda koji žele graditi zajedničku budućnost. U ovom ćete se poglavlju podrobnije upoznati s Europskom unijom. Uskoro ćete shvatiti da smo svi mi Europa.

Zadatak

Koliko je udaljen „Bruxelles?”

Svaki dan na vijestima slušamo o Europskoj uniji ili čitamo o njoj u novinama. Međutim, mnogi ljudi nisu zainteresirani za EU-u. Što mislite zašto?

- EU ne utječe na naše živote.
- EU je previše složen. Mediji ne izvještavaju dovoljno o EU-u.
- Budući da o svim važnim pitanjima odlučuju države članice, a ne Bruxelles ili Strasbourg, to znači da je dovoljno uključiti se u nacionalnu politiku.
- Politika je u načelu dosadna.

©Corbis

Kratka provjera znanja o Europi

Koliko država članica ima Europska unija?

- 12
- 15
- 25
- 28
- 30

Kako se biraju zastupnici u Europskom parlamentu?

- Ne biraju se. Imenuje ih predsjednik svake države na prijedlog predsjednika Vlade.
- Na parlamentarnim izborima u svakoj državi jer su zastupnici u Europskom parlamentu također zastupnici nacionalnih parlamenata.
- Nacionalni parlamenti šalju svoje zastupnike u Europski parlament.
- Na općim izborima tajnim glasovanjem, kao i parlamentarni zastupnici u pojedinim državama.

Kada Litva prihvati euro kao svoju valutu 1. siječnja 2015., koliko će država članica Europske unije tada imati euro kao svoju zajedničku valutu?

- sve države članice EU-a
- šest država utemeljiteljica
- trinaest država
- devetnaest država

EU u 2014. troši približno 135 milijardi EUR. Što mislite, koliki je postotak ekonomske proizvodnje država članica EU-a, odnosno, njihov bruto domaći proizvod (BDP)?

- 80,9 %
- 50,2 %
- 15,3 %
- 1,0 %

Sud Europske unije osigurava primjenu europskog prava. Gdje mu je sjedište?

- u Lisabonu
- u Bruxellesu
- u Strasbourgu
- u Luxembourg

Zadatak

A vi?

Moje je zanimanje za Europsku uniju:

- vrlo visoko,
- visoko,
- umjereno,
- nisko,
- vrlo nisko,
- ne zanima me,

jer _____

Zadatak

Zašto nam je EU važan?

Deset primjera

Naši životi	Važnost EU-a	Mislim da je ovo...		
		Vrlo važno	Važno	Nije važno
Trgovina u Europi stalno raste. I to ne samo zahvaljujući velikim korporacijama već i malim i srednjim poduzećima. Time se pridonosi očuvanju radnih mjesta .	Stvaranjem jedinstvenoga europskog tržišta od više od 500 milijuna ljudi trgovina između država EU-a povećala se s 800 milijardi EUR u 1992. na 2 milijarde i 800 milijuna u 2011.	☐	☐	☐
Telefoniranje je posljednjih godina znatno pojeftinilo.	EU je liberalizirao telekomunikacijsko tržište, što znači da su ukinuti nacionalni monopoli i omogućeno je tržišno natjecanje. EU izravno intervenira u slučajevima nedjelotvornoga tržišnog natjecanja. Na primjer, pozivi u mobilnim mrežama u inozemstvu postali su jeftiniji zahvaljujući mjerama koje su donijeli Europski parlament i Europska komisija.	☐	☐	☐
Putovanje zrakoplovom postalo je mnogo povoljnije posljednjih godina pa si sada putovanje zrakoplovom može priuštiti više mladih ljudi i obitelji s djecom.	U tom je području EU također ukinuo nacionalne monopole i omogućio tržišno natjecanje. Sada možete letjeti iz Mađarske u Francusku zrakoplovom britanskog prijevoznika. Putnici također sada imaju više prava. Ako se ne uspijete ukrcati u zrakoplov jer više nema mjesta ili propustite sastanak zbog kašnjenja leta, sada za to možete dobiti nadoknadu troškova.	☐	☐	☐
Takozvana prodaja od vrata to vrata , kojom se kupci, primjerice, nagovaraju na kupnju enciklopedije ili usisavača, može se poništiti pa osoba koja je uhvaćena nesprema neće izgubiti ništa. To vrijedi i ako se pretplatite na časopis ili sklopite neku drugu vrstu ugovora na ulici.	EU je u Europi zabranio takvu trgovinu. Sada svatko ima vremena promijeniti mišljenje, čak i ako je već potpisao ugovor.	☐	☐	☐

Naši životi	Važnost EU-a	Mislim da je ovo...		
		Vrlo važno	Važno	Nije važno
Jamstveni rok za potrošačku robu kao što su elektronički proizvodi sada iznosi 2 godine. To znači, primjerice, da se mobilni telefon koji se pokvari nakon godinu dana može besplatno popraviti ili zamijeniti.	Europskim zakonima propisani su jedinstveni jamstveni rokovi. Jamstvo vrijedi u cijeloj Europi. Nije važno u kojoj je državi EU-a kupac kupio proizvod.	☐	☐	☐
Onečišćenje okoliša ne poznaje granice. Svi moramo disati pa je stoga čist zrak iznimno važan. Posljednjih se godina stanje popravilo.	EU je u cijeloj Europi uveo obvezne norme za zrak koji udišemo, a države članice moraju osigurati njihovu primjenu.	☐	☐	☐
Voda služi za pranje. Ali ne samo za to: ono što je još važnije, pijemo ju. Stoga je kakvoća vode iznimno važna. Stanovnici EU-a ne moraju se bojati otvoriti slavinu i popiti vodu iz nje.	Već 15 godina postoje standardi EU-a za pitku vodu koje sve države članice moraju poštovati.	☐	☐	☐
U današnje je vrijeme vrlo jednostavno putovati po Europi . Više nema kontrola na graničnim prijelazima između većine europskih zemalja.	Uvođenjem Schengenskog sporazuma kontrole na graničnim prijelazima između država članica postale su nepotrebne. To znači, primjerice, da možete putovati od Sjevernog rta u Norveškoj do Sicilije bez ijedne granične kontrole. Izuzete su jedino Ujedinjena Kraljevina i Irska. Bugarska, Hrvatska, Cipar i Rumunjska još nisu dio schengenskog prostora.	☐	☐	☐
Građani EU-a mogu se zaposliti u drugoj europskoj državi pod istim uvjetima kao i u svojoj državi. Svatko može odlučiti gdje želi živjeti ili tražiti posao .	EU omogućuje slobodu kretanja na svom unutarnjem tržištu. Osoba iz Beča može raditi u Bruxellesu, Rimu, Londonu ili Varšavi isto kao i u Linzu ili Innsbrucku.	☐	☐	☐
Na žalost, može se dogoditi da se razbolite ili doživite nesreću čak i na odmoru. Zato je dobro znati da u svakoj od 28 država članica možete dobiti jednostavno liječenje po istoj cijeni (u nekim državama besplatno) kao osobe koje u toj državi žive.	Države EU-a međusobno priznaju sustave zdravstvenog osiguranja. Dovoljno je pokazati „europsku karticu zdravstvenog osiguranja” ili sličan obrazac i možete se usredotočiti na oporavak umjesto na borbu s birokracijom na jeziku koji i ne govorite.	☐	☐	☐

Zadatak

Kakvi su odgovore dali vaši kolege?

Ocijenite jedan drugoga i razgovarajte o rezultatima.

Zadatak

EU u vašem domu

Razmislite o svojem svakodnevnom životu i svojoj obitelji. Kako se EU u to uklapa? Pokušajte se sjetiti nekih primjera. Imajte na umu hranu i novac, obrazovanje i studij, putovanje, kupnju i rad.

Obrazovanje i studij u drugim državama EU-a

► Prednostima slobode kretanja ne koriste se samo radnici već i turisti, umirovljenici, studenti i vježbenici.

Mobilnost studenata potiče se programom EU-a pod nazivom „Erasmus”. Tim se programom studentima osigurava financijska i ustrojstvena potpora za studijski boravak u inozemstvu na drugome partnerskom sveučilištu. Europskim sustavom bodova osigurava se da se ocjene dobivene u inozemstvu priznaju na matičnom sveučilištu, pa stoga semestar proveden u inozemstvu nije „izgubljen”.

U okviru programa Erasmus+ također se osigurava novac i ustrojstvena potpora sudionicima vježbenicima za rad u inozemstvu. Mnogi mladi državljani EU-a svake godine iskoriste tu priliku kako bi dio izobrazbe završili u drugoj

državi. Program se provodi u partnerstvu s državama i institucijama koje oglašavaju projekte za koje se mladi mogu prijaviti (vježbenici i mladi zaposlenici, ali i mlade nezaposlene osobe).

Programom Erasmus+ nije obuhvaćeno samo formalno učenje i izobrazba. Njime se također podupire neformalno učenje mladih kao način za poticanje njihova osobnog razvoja i mogućnosti za zapošljavanje te kako bi im se omogućilo da postanu aktivni građani. Mladi ljudi mogu volontirati u inozemstvu, unutar ili izvan EU-a, u nizu područja kao što je socijalna skrb, okoliš, kultura, mladi, sport i razvojna suradnja. Na kraju volontiranja dobivaju potvrdu Youthpass kojom se potvrđuje njihovo sudjelovanje i u kojoj u su navedene pojedinosti o projektu.

Na početku je potrebno uložiti dosta truda u sudjelovanje u ovakvom projektu u drugoj državi. No iskustvo koje mladi pritom stječu u potpunosti se isplati.

Alice: „Od pokretanja programa Erasmus prije 27 godina više od tri milijuna studenata i vježbenika provelo je jedan ili dva semestra u drugoj državi EU-a. Za taj je program sada izdvojeno još više sredstava i zahvaljujući Erasmusu+ u razdoblju između 2014.–2020. četiri milijuna Europljana dobit će priliku za učenje, izobrazbu, rad ili volontiranje u inozemstvu.

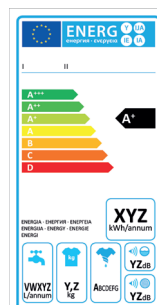
Zadatak

Možete li zamisliti semestar ili cijelu godinu provedenu u inozemstvu ili čak cijeli studij završen u drugoj državi?

Napravite popis argumenata za i protiv. Što je prevagnulo?

Razlozi za razdoblje studiranja u inozemstvu	Razlozi protiv razdoblja studiranja u inozemstvu
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____

Sada usporedite svoje rezultate i razgovarajte o njima.

Zadatak

Europski simboli

Prepoznajete li prikazane simbole i predmete? Gdje ih možete pronaći? Razmislite kako su povezani s Europom i našim životima.

Europa u svakodnevnom životu

► Počeli smo s pitanjem zašto se Europa mnogim ljudima čini toliko dalekom. Svatko ima svoj razlog.

Međutim, ako pomnijivije pogledamo, uočiti ćemo da je Europa, odnosno Europska unija, svuda oko nas. Ona utječe na naše živote u mnogim područjima.

Počnimo od novca: euro je zajednička valuta. Nisu ga prihvatile sve države EU-a, ali više od polovice njih jest. Na primjer, kada idemo na odmor u Austriju, Francusku ili Španjolsku, možemo plaćati tom zajedničkom valutom. Čak i u državama u kojima se ne upotrebljava, euro je svejedno prihvaćen kao snažna globalna valuta. S eurom smo dobrodošli u cijelom svijetu.

Mnogi su ljudi toliko navikli da mogu putovati svuda u Europi da to i ne primjećuju. Ali nedavno je bilo drugačije. Tada su postojale kontrole putovnica na granicama i čekalo se u redovima, a carinici su željeli znati što

ste sve kupili i unosite sa sobom.

Putovanje zrakoplovom postalo je mnogo jeftinije. Na tome također treba zahvaliti EU-u koji je ukinuo nacionalni monopol. To znači da u zemljama više ne postoje nacionalne zrakoplovne tvrtke koje imaju monopol na određenim rutama putovanja i naplaćuju visoke cijene. Danas svaki zračni prijevoznik u EU-u može letjeti kamo god želi. Tako, primjerice, možete kupiti kartu za let od Danske do Španjolske s irskim prijevoznikom.

Sigurnost putovanja zrakoplovom u EU-u također je posljedica uvođenja zajedničkih sigurnosnih standarda koje je EU propisao za sve države članice i prema kojima prijevoznici koji ne poštuju određene uvjete sigurnosti ne mogu ući u europski zračni prostor.

Mnogi od ti propisa doneseni su zahvaljujući „unutarnjem tržištu”. Jedinstveno tržište u kojem ljudi mogu kupovati

i proizvoditi kako i kada žele moguće je ako postoje zajednička pravila.

Policijske snage u EU-u također tijesno surađuju, a dobivene podatke usklađuje tijelo EU-a, Europol. Nije riječ o superpolicajcima koji jurišaju po Europi s vatrenim oružjem, već o nacionalnim policijskim službenicima koji prikupljaju informacije o zločinima i zločincima i stavljaju ih na raspolaganje policijskim djelatnicima diljem EU-a. On se bavi teškim kaznenim djelima. Europol ne zanima nezakonito parkiranje. Njega zanimaju trgovci ljudima i krijumčari droge, krivotvoritelji i počinitelji seksualnih zločina, preprodavači ukradenih automobila i počinitelji prijevара na internetu koji iskorištavaju otvorene granice za svoje beskrupulozne aktivnosti.

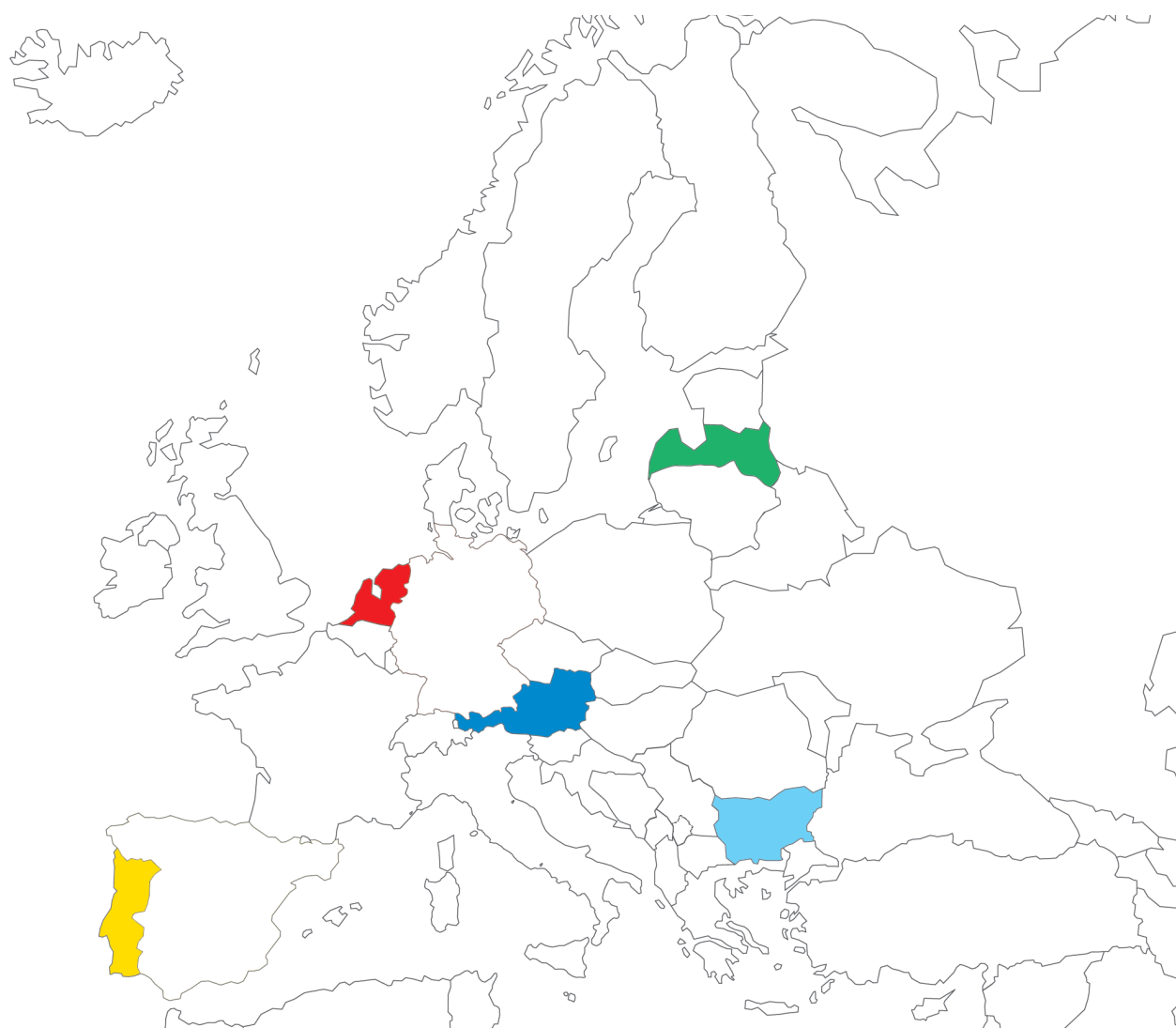
Onečišćenje okoliša ne staje na državnim granicama. Zato prijetnje okolišu možemo suzbijati jedino zajednički. To utječe na nas izravno jer svi dišemo,

pijemo i konzumiramo vodu te se hranimo usjevima koji rastu na poljima. Europskim sustavom zaštite okoliša propisani su zajednički standardi kojima se osigurava da jedna država EU-a ne može ostvariti gospodarsku prednost u odnosu prema drugoj državi zanemarujući pravila zaštite okoliša kako bi proizvela jeftinije proizvode. Zahtjevom pravičnosti na europskom jedinstvenom tržištu štite se radna mjesta jer se sprječava nepošteno tržišno natjecanje.

Mnogi ljudi odbijaju jesti genetski modificiranu hranu. Ali kako ćemo znati jesu li naše kukuruzne pahuljice proizvedene od genetski modificiranog kukuruza? EU je prisilio sve proizvođače prehrambenih proizvoda da označavaju svoje proizvode. Ako sadržavaju GM sastojke, moraju to navesti.

Mogli bismo o tome još govoriti. No do sada je već očito da smo svi mi Europa. I Europa utječe na sve nas.

Europska unija – što je to zapravo

Europska unija sastoji se od 28 država koje su se udružile kako bi zajednički izgradile bolju budućnost.

Koje su države članice Europske unije i zašto su joj pristupile?

Zadatak

Tko su članice?

Ovdje je popis država. Sve su to europske zemlje, ali nisu sve članice Europske unije. Saznajte koje su zemlje članice EU-a te ih upišite na popis u nastavku redoslijedom kako su pristupile EU-u. Pokušajte pronaći te države na zemljovidu i obojiti ih prema godini pristupanja (crvenom države osnivačice, smeđom države koje su postale članice 1973. i tako dalje).

Albanija, Andora, Austrija, Belgija, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Island, Irska, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Moldova, Njemačka, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Srbija, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Ukrajina, Ujedinjena Kraljevina, Vatikanski Grad

Države članice EU-a

Država	Pristupanje	Stanovništvo	Glavni grad
	Država osnivačica 1952./1958.		
	Država osnivačica 1952./1958.		
	Država osnivačica 1952./1958.		
	Država osnivačica 1952./1958.		
	Država osnivačica 1952./1958.		
	Država osnivačica 1952./1958.		
	1973.		
	1973.		
	1973.		
	1981.		
	1986.		
	1986.		
	1995.		
	1995.		
	1995.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2004.		
	2007.		
	2007.		
	2013.		

Zadatak

Što još znate o tim zemljama, ili što možete saznati?

Prikupite informacije u skupinama i sustavno ih iznesite. Što znate o hrani, kulturi i jezicima u tim zemljama? Sastavite popise s podacima o zemljama koje poznajete bolje i o kojima ste saznali više.

Kratka provjera znanja o Europi

1. Koji je najmanji glavni grad u EU-u i koliko ima stanovnika?
2. Koji je glavni grad EU-a najhladniji, odnosno, koji ima najnižu prosječnu temperaturu u siječnju?
3. Koja je najviša planina u Europskoj uniji?
4. Koja mora okružuju Europsku uniju?
5. Koje su države EU-a monarhije, odnosno, koje na čelu imaju primjerice kralja ili kraljicu?
6. Koliko službenih jezika ima u Belgiji?
7. Koja država u Europskoj uniji ima najviše stanovnika?
8. Koja država EU-a ima najveću površinu?
9. Koji je najistočniji glavni grad u Europskoj uniji?

Posebno pitanje za napredne

10. Zašto se na zastavi EU-a nalazi dvanaest zvijezda, a ne po jedna za svaku državu članicu?

Zašto Europska unija ima toliko službenih jezika

► EU je demokratska organizacija, svojim se građanima i vladama država članica te njihovim javnim tijelima, trgovačkim društvima i ostalim organizacijama, mora obraćati na njihovu jeziku. Ljudi imaju pravo znati što se radi u njihovo ime. Oni također moraju imati mogućnost aktivnog sudjelovanja a da prije toga ne moraju naučiti strani jezik.

Europska unija također donosi zakone koji se izravno primjenjuju na svakoga u EU-u.

Zbog građana i nacionalnih sudova, ti zakoni moraju biti dostupni na njihovu materinskom jeziku, odnosno, moraju se objaviti na svakome pojedinom službenom jeziku. Uporabom službenih

jezika pridonosi se transparentnosti, legitimnosti i učinkovitosti EU-a i njegovih institucija.

Zabavni kviz o europskim jezicima dostupan je na internetskoj stranici: http://ec.europa.eu/languages/quiz/quiz_en.htm

Zadatak

Govorite li „europski“?

Nakon pristupanja države čiji je glavni grad Zagreb, Europska unija ima 24 službena jezika. Pokušajte ih složiti od sljedećih dijelova:

al - an - bu - cu - češ - čki - čki - čki - dan - dar - ed - em - en - es - es - fin - fr - gar - gl - grč - hr - ijan - ir - lat - li - ma - ma - mal - niz - nje - njol - oz - polj - por - rum - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - ski - slo - slo - ški - ški - špa - šv - tal - tav - te - ton - tug - unj - va - vat - ven - vij

Gospodarska snaga

► Države EU-a nisu samo različitih veličina već su neke bogatije od drugih. U nekim zemljama većina ljudi ima dobar životni standard, ali ima i onih u kojima je standard života znatno niži. S tim u vezi javlja se pitanje kako to možemo mjeriti. Na koncu, u svakoj zemlji ima bogatih i siromašnih ljudi. Koga ćemo uzeti kao mjerilo, šefa ili njegovu vozača, tajnicu ili liječnika s dugim stažem?

Taj je problem riješen u okviru ekonomske statistike mjerenjem gospodarske snage zemlje. To je zbroj svih vrijednosti koje je određena zemlja ostvarila tijekom godine. Svaki automobil proizveden u određenoj zemlji u godinu dana, svaka frizura nastala u frizerskom

salonu, svaka litra mlijeka koju je dala krava i koja je zatim prodana izražavaju se u novčanim vrijednostima i zbraja ju. Zbroj svih tih vrijednosti nazivamo bruto domaćim proizvodom (ili kraće BDP-om). Međutim, prema BDP-a nećete saznati koliko je zemlja bogata jer se zemlje razlikuju po veličini. Zato je sljedeći korak podijeliti ga s brojem ljudi koji žive u toj zemlji. Tako ćemo dobiti bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika.

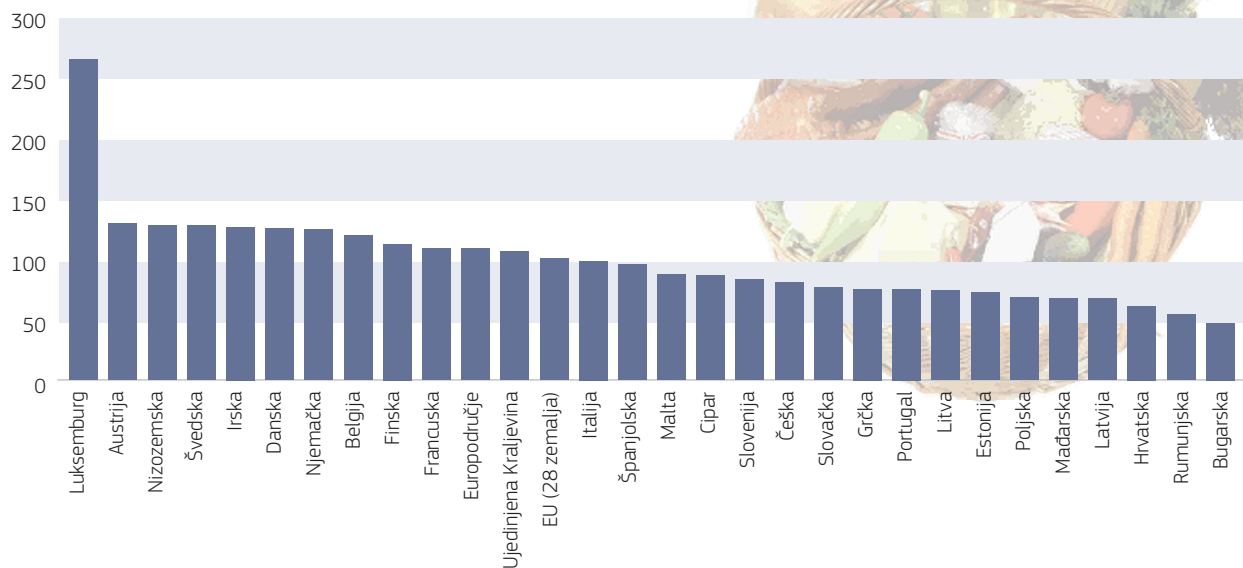
Međutim, to nije tako jednostavno: ako želimo usporediti zemlje čija financijska moć nije jednaka, moramo imati na umu da kupovna moć također nije ista u svim zemljama. To zna svatko tko je bio na odmoru u inozemstvu. Tada se

cijene iznenada čine vrlo visokima – ili vrlo niskima – u usporedbi s cijenama u domovini. U jednoj državi kruh stoji jedan euro, a u drugoj ćete ga možda morati platiti dva ili tri eura. Zato analitičari ne uspoređuju samo novac po glavi stanovnika u određenoj zemlji već i ono što mogu kupiti za svoj novac. To je presudno mjerilo. Nazivamo ga „paritetom kupovne moći”. Jedino na taj način možemo uspoređivati zemlje.

Ako zatim usporedimo gospodarsku snagu država EU-a na temelju pariteta kupovne moći, slika je sljedeća:

Koliko su Europljani bogati?

(Bruto domaći proizvod o glavi stanovnika na temelju pariteta kupovne moći u 2013.)

BDP po glavi stanovnika u Austriji, Nizozemskoj, Švedskoj, Irskoj i Danskoj stoga je između 25 % i 30 % veći od prosjeka EU-a. Francuska i Ujedinjena Kraljevina nalaze se između prosjeka i 10 % iznad prosjeka, a Italija i Španjolska između prosjeka i 10 % ispod

prosjeaka. Brojke za Rumunjsku i Bugarsku nalaze se na oko polovice prosjeka EU-a.

Razlike u „životnom standardu” unutar EU-a postojat će još dugo, ali Europska unija nastoji smanjiti te razlike. Zbog toga siromašnije regije EU-a dobivaju

novac za poboljšanje svoje infrastrukture, a time i svojih gospodarskih prilika. To se zove strukturna politika. EU na to troši gotovo polovicu ukupnog proračuna.

Europska unija – ujedinjeni u različitosti

► Kao što smo već spomenuli, EU se sastoji od vrlo različitih zemalja. Najveća od njih, Njemačka, ima gotovo 82 milijuna stanovnika dok je broj stanovnika u najmanjoj državi, Malti, samo 400 000. Finska i Italija članice su isto kao i Portugal i Poljska. Pogledom na zemljovid uočiti ćemo svu raznolikost EU-a. Ljudi govore različitim jezicima i pišu trima različitim pismima. Postoje različite tradicije, kulture, kuhinje i festivali. Njihova povijesna iskustva također se razlikuju. Mnoge države EU-a prije su međusobno ratovala i jedna drugoj oduzimale dijelove državnog područja te još uvijek postoji mnogo predrasuda. Kako se tih 28 država svejedno uspjelo ujediniti?

Na to se pitanje može odgovoriti samo ako se pobliže pogleda povijest. Nakon užasnoga Drugoga svjetskog rata, koji je počeo 20 godina nakon završetka Prvoga svjetskog rata, mnogi su ljudi rekli da se takvo što nikada više ne smije dogoditi.

U dvjema bivšim neprijateljskim državama, Njemačkoj i Francuskoj, rođena je ideja da se više ne bi trebale sukobljavati, već udružiti na način koji će im također omogućiti da nadziru jedna drugu. Tu su ideju zagovarali i ostvarili francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman (1886.–1963.) i njemački kancelar Konrad Adenauer (1876.–1967.).

Prvo tijelo iz kojega je nastao današnji EU bila je Europska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ) koja je osnovana 1952. radi zajedničkog upravljanja rezervama ugljena. Ugljen je tada imao ulogu koju danas imaju nafta i prirodni plin, odnosno bio je najvažniji izvor energije. Mnogo se ljudi bojalo da bi oko te važne sirovine mogli nastati novi sukobi.

Distribucija ugljena i obnova teške industrije stoga su povjereni zajedničkom tijelu u kojem su bile zastupljene članice EZUČ-a. Uz Njemačku i Francusku, članice su bile Italija, Belgija, Nizozemska i Luksemburg. Načelo u pozadini EZUČ-a bilo je vrlo jednostavno: svaka država imala je pravo glasa u vezi s poslovima druge države i bila je spremna prihvatiti da bi njezina djelovanja mogla biti podložna utjecaju tih drugih država. Ni jedna od njih nije smjela raditi protiv druge ili se tajno naoružavati, ali mogle su zajedno obavljati Europu. Istodobno je nestao strah među njima i u Europi se mogao osigurati mir. Prvi predsjednik Visokog tijela EZUČ-a bio je Francuz Jean Monnet (1888.–1979.), koji je također bio jedan od glavnih začetnika europskih integracija.

Nekoliko godina poslije to se načelo proširilo na cijelo gospodarstvo zahvaćujući Europskoj ekonomskoj zajednici. Ona je osnovana Rimskim ugovorom 1957., koji je stupio na snagu 1958.

Međusobno neprijateljstvo tako je pretvoreno u suradnju – i ta je suradnja bila vrlo uspješna. Europska zajednica snažno je napredovala u gospodarskom smislu. Zato nije čudno što joj se s godinama pridruživalo sve više zemalja. Ujedinjena Kraljevina, Irska i Danska pridružile su se današnjem EU-u 1973., zatim je Grčka pristupila u 1981., te Španjolska i Portugal 1986. Nakon okončanja sukoba između Istoka i Zapada, otvorena su vrata neutralnim državama: Austriji, Švedskoj i Finskoj, koje su postale članice 1995., i zemljama koje su prije pripadale bivšem Sovjetskom Savezu. U 2004. EU se proširio na istok prihvativši Estoniju, Latviju, Litvu, Poljsku, Češku, Slovačku, Mađarsku i Sloveniju. Pridružili su se i Malta i Cipar. Taj se krug proširenja

nastavio pristupanjem Bugarske i Rumunjske 2007., a 1. srpnja 2013. EU je pozdravio Hrvatsku kao 28 državu članicu.

Iako se ponekad pojavljuju sporovi i nesuglasice, osnovna načela na kojima se temelji EU ostala su nepromijenjena: održavanje mira među državama članicama, suradnja za uzajamnu korist i sve više zajedničkog djelovanja. Važnost djelovanja EU-a u području mira, demokracije i ljudskih prava u Europi već više od 60 godina priznao je odbor za Nobelovu nagradu u 2012., kada Europskoj uniji dodijelio Nobelovu nagradu za mir. EU je prva skupina država u svijetu kojoj je pripala ta čast.

Zadatak

Povijest EU-a u slikama

Povežite fotografije iz povijesti Europske unije s odgovarajućim tekstom.

1. Nakon Drugoga svjetskog rata mnogi su gradovi u cijeloj Europi bili u ruševinama. Na slici je njemački Frankfurt na Majni.
2. Simbolični čin: Jean Monnet (desno), predsjednik Visokog tijela Europske zajednice za ugljen i čelik (EZUČ) pokazuje prvi blok europskog čelika tako otvarajući zajedničko tržište za čelik u travnju 1953.
3. Dana 25. ožujka 1957.: u Rimu, predstavnici šest država osnivačica, Belgije, Savezne Republike Njemačke, Francuske, Italije, Luksemburga i Nizozemske, potpisali su Rimske ugovore o osnivanju Europske ekonomske zajednice (EEZ) i Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom).
4. Čelnici država ili vlada potpisuju Ugovor iz Maastrichta o osnivanju ekonomske i monetarne unije 7. veljače 1992.
5. Ugovorom iz Amsterdama iz 1997. postavljeni su temelji za postupno stvaranje područja slobode, sigurnosti i pravde. Prikazan je dokument ugovora s potpisima i službenim pečatima.
6. Projekcijom velike slike na zgradu Europske komisije u Bruxellesu EU je 2007. pozdravio svoje nove članice, Bugarsku i Rumunjsku.
7. Europskoj uniji je 10. prosinca 2012. dodijeljena Nobelova nagrada za mir u Oslu u Norveškoj. Odbor za Nobelovu nagradu odao je počast doprinosu koji je EU više od šest desetljeća davao napretku mira, demokracije i ljudskih prava u Europi.

Kako funkcionira Europska unija

U srpnju 2014. Europski parlament izabrao je za predsjednika Europske komisije Jeana-Claudea Junckera, bivšeg predsjednika vlade Luxembourga.

EU se često uspoređuje s državom. Ljudi kažu: „U EU-u stvari funkcioniraju na takav i takav način, ali ovdje je drugačije, radi se ovako.” Takve su usporedbe prirodne, ali trebale bi se uzimati oprežno. EU nije država, već jedinstveni skup naroda. Od vaše zemlje razlikuje se i po strukturi. Cilj je ovog poglavlja objasniti strukturu EU-a. Koje institucije postoje i što rade? Koje su njihove zadaće?

S lijeva na desno: Europska komisija u Bruxellesu, Europski parlament u Strasbourgu, Sud Europske unije u Luksemburgu i Vijeće Europske unije u Bruxellesu.

Tko vlada Europom Institucije Europske unije

► Tko zapravo vlada Europom? Očito je da ne postoji jedan „šef” koji daje naredbe. Ali netko mora određivati tijek zbivanja. Tko odlučuje o europskim stvarima? Je li to odbor ili država – ili tko drugi?

Na prvi se pogled institucije čine dosadnima, ali one su mjesta izvršne vlasti. Stoga je institucionalna struktura Europske unije ujedno odgovor na pitanje o vlasti. Međutim, odgovor je nešto drugačiji u EU-u nego u pojedinim državama članicama.

Europska unija skupina je država i njihovih građana. To se očituje u njezinoj strukturi. Države (tj. njihove vlade) i stanovnici tih država imaju pravo glasa u europskim pitanjima. Oni to čine

putem Vijeća Europske unije i Europskog parlamenta.

Vijeće Europske unije (koje se često naziva „Vijeće ministara”) tijelo je koje predstavlja vlade država EU-a. Čine ga ministri iz svih država članica. Ovisno o temi, to mogu biti ministri vanjskih poslova, ministri unutarnjih poslova ili ministri poljoprivrede. Vijeće je jedno od dvaju tijela koja donose odluke. Ono raspravlja o politici i predlaže europske zakone koji se nazivaju uredbe i direktive. Stoga se u Europskoj uniji ništa ne događa bez Vijeća. Vijeće donosi odluke jednoglasno ili većinom glasova. Za donošenje većine odluka potrebno je pozitivno glasovanje 55 % država članica i one moraju također predstavljati najmanje 65 % stanovništva EU-a (to

se naziva „dvostruka većina”). Predsjedništvo Vijeća mijenja se svakih šest mjeseci i sve se članice ravnopravno izmjenjuju. U 2015. Vijećem će predsjedavati Latvija i Luksemburg, a nakon njih Nizozemska i Slovačka u 2016. te Ujedinjena Kraljevina u 2017.

Najvažnije odluke o europskoj politici donosi **Europsko vijeće**. Sastoji se od šefova država ili vlada EU-a koji se redovito sastaju najmanje svaka tri mjeseca. Na čelu Europskog vijeća nalazi se predsjednik kojega ono bira na dvije i pol godine. Tu dužnost trenutačno obavlja bivši predsjednik poljske vlade, Donald Tusk.

Međutim, Vijeće najčešće ne može samo donositi odluke. Potreban mu je ►

Janette: „Europski parlament predstavlja građane i glasa o ‚europskim zakonima‘ (direktive i uredbe).”

Alice: „Europski revizorski sud nadzire proračun EU-a.”

Patricia: „Vijeće ministara predstavlja vlade država članica EU-a i donosi ‚europske zakone‘.”

► **Europski parlament.** On predstavlja građane država EU-a koji ga izravno biraju svakih pet godina. Parlament ima 751 zastupnika iz svih država članica, a posljednji su izbori održani 2014. godine.

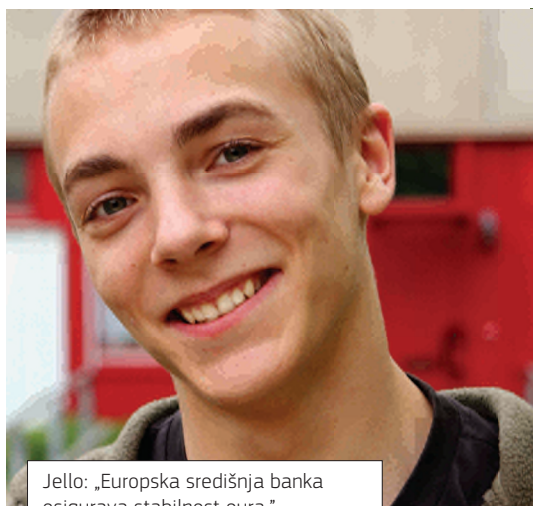
Velike države članice imaju više zastupnika nego male. Parlament ne može donositi odluke koje same po sebi imaju snagu zakona u EU-u. On obično mora odobriti rezoluciju Vijeća Europske unije kako bi stupila na snagu. Taj se postupak naziva postupak suodlučivanja. Parlament također glasuje o potvrđivanju Europske komisije i može ju raspustiti. On također odobrava proračun Europske unije. Dakle, bez Europskog parlamenta koji izravno zastupa građane ne mogu se donositi važne odluke u Europi.

Još jedna važna institucija EU-a jest **Europska komisija.** Kolegij povjerenika sastoji se od po jednog člana iz svake države, ali oni ne predstavljaju stajališta svoje matične države već zajedničke interese Europske unije. Svaki član Komisije odgovoran je za određeno područje (kao ministar) i ima petogodišnji mandat. Predsjednika Komisije – trenutno je to Jean-Claude Juncker – predlaže Europsko vijeće i bira Europski parlament. Europska komisija osigurava da države članice poštuju zajednička pravila. Zato je nazivaju „čuvarom ugovora”. Ona upravlja EU-om prema uputama Vijeća i Parlamenta. Posebna je značajka europskog sustava da Vijeće i Parlament mogu odlučivati o stvarima samo na temelju prijedloga Komisije. Isključivim pravom predlaganja Europska komisija može utjecati

na odluke jer utvrđuje parametre. Time se osigurava da se od samog početka uzmu u obzir zajednički interesi Europske unije. Naravno, Vijeće i Parlament zatim mogu izmijeniti prijedlog.

Države EU-a zajednički su sastavile mnogo zajedničkih zakona. Razumljivo je da ponekad ima prijepora oko tumačenja tih zakona. Osim toga, pojedine države često se ne drže određenih odredbi. Zato se sve stranke mogu žaliti **Sudu Europske unije.** On se sastoji od po jednog suca iz svake države članice, a donosi neovisne presude na temelju europskog prava. On može ukidati odredbe suprotne europskom pravu i određivati novčane kazne državama članicama ako ne poštuju zakon.

Svatko zna da je novac važan. Međutim, nije ga dovoljno samo imati. On mora ►

Jello: „Europska središnja banka osigurava stabilnost eura.”

Motian: „Europska komisija upravlja Europskom unijom i predlaže ‚europske zakone‘.”

► zadržati svoju vrijednost. To je zadaća **Europske središnje banke (ESB)**, koja izdaje novac državama europodručja. Nju čine predstavnici država koje su uvele euro. ESB upravlja opskrbom novcem i utvrđuje glavne kamate.

Proračun Europske unije za 2014. iznosi približno 135 milijardi EUR. Kada se troši puno novca, važno je osigurati da se to čini u skladu s pravilima. To je zadaća **Europskoga revizorskog suda**, koji ima na umu to da se europski novac

troši pravilno i razumno. Na taj se način osigurava učinkovito financijsko upravljanje. Svaka država članica imenuje predstavnika.

Zadatak

Tko ima koju ulogu u EU-u

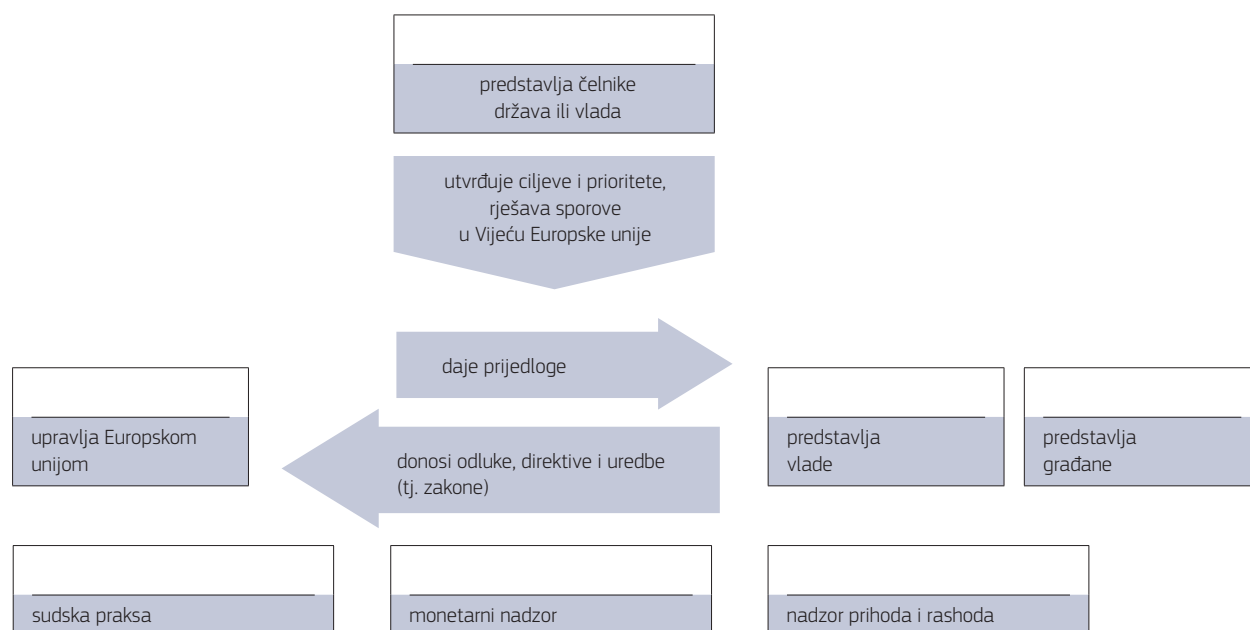
Puno smo govorili o institucijama, ali morate znati tko je za što odgovoran u EU-u. Riješite test se kako biste provjerili jeste li pomnjivo čitali. Križićem označite kućicu ispred institucije(-a) koja(-e) odgovara(ju) opisu.

Opis	Europsko vijeće	Vijeće Europske unije	Europski parlament	Europska komisija	Sud Europske unije	Europska središnja banka	Europski revizorski sud
Predlaže propise EU-a	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sastoji se od jednog predstavnika/člana po državi članici	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvrđuje glavne kamate	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nadzire potrošnju EU-a	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bira ga stanovništvo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Donosi zakone EU-a (uredbe/direktive)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zajedno odlučuju o predsjedniku Europske komisije	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Upravlja EU-om	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Predstavlja interese građana	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Predstavlja interese država članica/njihovih vlada	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Odlučuje o tumačenju europskih zakona	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Definira politiku	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Zadatak

Tijela Europske unije

Upišite odgovornosti raznih institucija u drugi dijagram. Mi smo započeli umjesto vas. Morate samo spojiti nazive s odgovarajućim kućicama.

Europski ugovori

► Pravna osnova Europske unije ugovori su koje su države članice sklopile jedna s drugom i koji su potvrđeni u nacionalnim parlamentima ili na referendumima. Ugovorima je uređen način donošenja odluka, ovlasti pojedinih institucija i područjima u kojima države EU-a zajedno djeluju. Daljnji razvoj

EU-a temelji se na daljnjim ugovorima. Iz različitih ugovora možemo vidjeti kako se Europska unija mijenjala. Trenutačna je osnova Lisabonski ugovor, koji je potpisan u portugalskome glavnom gradu 2007. Lisabonski je ugovor stupio na snagu 2009., kada su ga potvrdile sve države članice.

Rasprava

Sada ćemo se vratiti na pitanje s kojim smo počeli:

Tko vlada Europom?
Razgovarajte o tome.

Utjecaj građana

► Građani država članica EU-a stoga utječu na politiku EU-a na dva načina. Prvo, kada biraju nacionalni parlament, iz kojega se zatim sastavlja vlada. Zatim šalju predstavnike u Vijeće Europske unije. (Sastanak „šefova”, odnosno čelnika država i vlada, naziva se „Europsko vijeće”.)

Drugo, građani utječu na politiku u Europi kada biraju Europski parlament.

Međutim, građani također mogu reći ako smatraju da se prema njima postupalo nepravedno ili ako se žele žaliti protiv postupaka europskih institucija. Postoji predstavnik europskih građana

koji je poznat kao Europski ombudsman. Svaki se građanin može žaliti Ombudsmanu, čak i e-poštom. Na koga se možete žaliti, kada vam on može pomoći, a kada ne? Sve je to dostupno na internetskoj stranici Ombudsmana: <http://ombudsman.europa.eu/home/en/general.htm>

Ostali načini utjecaja

► Otkad je 2009. na snagu stupio Lisabonski ugovor., postoji mogućnost europske građanske inicijative. Jedan milijun ljudi, ili samo 0,2 % stanovnika, iz najmanje četvrtine država EU-a (tj. sedam zemalja), može od Europske komisije zatražiti preispitivanje nekih pitanja i predlaganje zakona. Uvjet je, naravno, da je to pitanje unutar nadležnosti EU-a.

Pritisak na institucije EU-a može se vršiti i prosvjedima. Poljoprivrednici, sindikati i ekološke organizacije mogu iskazati svoje probleme. Europski parlament ima i Odbor za predstavljanje.

Zadatak

Saznajte više o europskoj građanskoj inicijativi.

Europska građanska inicijativa omogućuje vam izravan utjecaj nad poslovanjem Europske unije. Koju inicijativu biste željeli pokrenuti i kako biste tome pristupili? O postupku i tekućim inicijativama možete pročitati na internetskoj stranici: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

Zadatak

Što je predstavka

Saznajte što je predstavka i tko može podnijeti predstavku Parlamentu. Više informacija dostupno je ovdje: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/00533cec74/Petitions.html>

Ima li i vaš parlament Odbor za predstavke? Istražite.

Zadatak

Naši predstavnici u Strasbourgu i Bruxellesu

Zastupnici u Europskom parlamentu osnivaju klubove s ostalim zastupnicima koji imaju ista politička uvjerenja. U svakom klubu nisu zastupljeni članovi iz svake države. Pogledajte koje su stranke iz vaše zemlje bile uspješne na posljednjim izborima za Europski parlament i imaju svoje zastupnike u Europskom parlamentu. Zatim saznajte kojim klubovima oni pripadaju.

U kojem se klubu EP-a nalaze zastupnici pojedinih stranaka? To možete, primjerice, jednostavno pronaći na internetskoj stranici: <http://www.europarl.eu>

Klubovi zastupnika u Europskom parlamentu	Koliko članova ima ovaj klub?	U ovom klubu sudjeluju članovi ove stranke iz moje zemlje
 EPP – Klub zastupnika Europske pučke stranke (kršćanski demokrati)		
 S i D – Klub zastupnika Progresivnog saveza socijalista i demokrata u Europskom parlamentu		
 ECR – Klub zastupnika Europskih konzervativaca i reformista		
 ALDE – Savez liberala i demokrata za Europu		
 GUE/NGL – Ujedinjena europska ljevica/ Nordijska zelena ljevica		
 GREENS/EFA – Klub zastupnika Zelenih/ Europskoga slobodnog saveza		
 EFDD – Europa slobode i izravne demokracije		
NI neovisni		

Zadatak

Saznajte tko je iz vaše pokrajine ili regije zastupnik u Europskom parlamentu.

Koju stranku predstavljaju ovi MEP-ovi?

Kratka provjera znanja o Europi

Tko je trenutajući predsjednik Europskog parlamenta?

Tko su ostale osobe na fotografijama?

Donald Tusk
(Poljska)

Jean-Claude Juncker
(Luksemburg)

Martin Schulz
(Njemačka)

Federica Mogherini
(Italija)

Predsjednik
Europskog parlamenta

Predsjednik
Europskog vijeća

Visoki predstavnik Unije za
vanjske poslove i sigurnosnu
politiku i potpredsjednik
Europske komisije

Predsjednik
Europske komisije

Kako radi EU

► Sada je jasnije da Europska unija nije država kao Litva ili Nizozemska, na primjer, već da više nalikuje neobveznom savezu europskih država. Kako bi istaknuli njezinu jedinstvenost, pravnici često opisuju ustrojstvo EU-a kao ustrojstvo *sui generis*. To je latinska riječ koja znači „jedinstven”. Iako države članice EU-a zadržavaju svoju suverenost i neovisnost, u nekim područjima one spajaju svoje nadležnosti kako bi se lakše mogle suočiti s izazovima. Zbog toga je EU osnovao posebne institucije na koje su prenesene te ovlasti. To

u praksi znači da se odluke o određenim pitanjima od zajedničkog interesa mogu demokratski donositi na europskoj razini. Zato EU nije savezni sustav, kao SAD, ali je više od labavog saveza kao što su Ujedinjeni narodi.

Sve odluke EU-a zajednički donose nacionalne vlade koje se sastaju u Vijeću Europske unije i Europski parlament koji je izabrao narod. Ima nekoliko iznimaka kada Vijeće samo donosi odluke. To je posebno slučaj u vanjskoj politici. Europska komisija vodi poslovanje EU-a

i nadzire poštovanje europskih ugovora. Ako ih ne poštuju, protiv njih će se pokrenuti postupak pred Sudom Europske unije i od njih će se tražiti da promijene svoje postupanje. Europski revizorski sud nadzire dobro financijsko upravljanje europskih institucija. Svatko od nas može se žaliti Europskom ombudsmanu ako smatramo da je europska institucija prema nama loše postupala.

4 Čime se EU zapravo bavi

Neki kažu da EU ne čini dovoljno, drugi pak kažu da se miješa u sve. Nisu li oba mišljenja kriva? Ali što je istina? Što točno radi EU?

EU je aktivan u mnogim područjima politika: u gospodarskoj politici, zaštiti potrošača, stranoj politici, zaštiti okoliša, unutarnjoj politici i pravosuđu – to su samo neka od njih.

Pogledajmo neke primjere političkih pitanja u tim područjima. Tako ćete dobiti ideju o tome na čemu rade ljudi u Bruxellesu i glavnim gradovima država EU-a.

Jedinstveno tržište

- ▶ Jedinstveno tržište temelj je ekonomske i socijalne politike. To je zajednički gospodarski prostor u kojem su osigurane sljedeće četiri temeljne slobode:
 - slobodno kretanje osoba,
 - slobodno kretanje robe,
 - slobodno kretanje usluga, i
 - slobodno kretanje kapitala.

Slobode na europskomu jedinstvenom tržištu

- ▶ Slobodno kretanje osoba utječe na nas na mnoge načine. Imamo pravo ići na odmor u drugu državu EU-a, ondje raditi ili se preseliti bez obzira na to imamo li ondje posao. A kada se vratimo iz inozemstva, možemo veselo sa sobom donijeti sve što smo kupili. I ne samo to, možemo u drugoj državi kupovati preko interneta. Time se jamči slobodno kretanje robe. Međutim, zahvaljujući slobodnom kretanju usluga, preko granica se može pružati i primati ne samo roba, već i usluge. Osobe koje to žele mogu uložiti novac u drugu državu EU-a umjesto u svoju, što im je zajamčeno slobodnim kretanjem kapitala.

Ukidanje graničnih kontrola

- ▶ Ako putujete sa Sjevernog rta u Norveškoj do Sicilije, slobodno možete putovnicu ostaviti u domovini. Više nema graničnih kontrola na takozvanim unutarnjim granicama EU-a (na primjer, između Finske i Estonije ili Slovačke i Češke).

Ta je sloboda putovanja uređena Schengenskim sporazumom, koji je sada dio europskih ugovora. Ujedinjena Kraljevina i Irska nisu dio schengenskog prostora, ali Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska jesu, iako nisu članice EU-a. Na Bugarsku, Hrvatsku, Cipar i Rumunjsku primjenjuju se prijelazna razdoblja prije nego što se mogu pridružiti.

Schengenski sporazum dobio je ime po mjestu u Luksemburgu gdje je potpisan.

Kratka provjera znanja o Europi

Što četiri slobode u praktičnom smislu znače za vas?

Spojite primjere s četiri aspekta jedinstvenog tržišta i označite odgovarajuću kućicu.

	Slobodno kretanje osoba	Slobodno kretanje robe	Slobodno kretanje usluga	Slobodno kretanje kapitala
Mogu kupiti automobil u Danskoj i izvesti ga bez poreza.	1	0	2	3
Mogu putovati kamo želim u EU-u.	9	6	3	7
Mogu položiti novac u njemačku banku.	2	3	1	0
Mogu studirati u Mađarskoj.	5	1	0	9
Kupaonicu mojih roditelja može renovirati portugalski keramičar.	4	3	1	7
Moji mi roditelji mogu slati novac dok studiram u Španjolskoj.	1	2	3	9
Mogu internetom naručiti robu iz Švedske.	4	5	1	2
Mogu raditi kao arhitekt na Malti i graditi kuće u Italiji.	5	6	0	8

Odgovori čine datum u formatu DDMMGGGG. Saznajte što je to – što se dogodilo na taj dan.

.. /.. /....

EUROpski novac

► Od 1999. postoji zajednička europska valuta – euro. Nakon što ga je Litva prihvatila od 1. siječnja 2015., sada 19 država EU-a dijeli zajedničku valutu. Te države čine područje eura koje je poznato kao europodručje. Više od 333 milijuna građana EU-a, ili dvije trećine ukupnog stanovništva, imaju euro kao zajedničku valutu.

Na jedinstvenom tržištu radnici se mogu slobodno kretati, a robom, uslugama i kapitalom može se trgovati bilo gdje. Bez prepreka koje koje predstavljaju valute, možemo više iskoristiti prednosti unutarnjeg tržišta za poduzetce i potrošače, radnike i samozaposlene osobe. Ako računate u istoj valuti, lako je kupovati i uspoređivati cijene preko unutarnjih granica EU-a. Zbog širenja kupnje internetom, ta je mogućnost postala privlačna čak i osobama koje ne žive blizu granice. Veća transparentnost ponude ima ograničavajući učinak na cijene, a to je dobro za sve kupce.

Dodatna je prednost zajedničke valute da prilikom putovanja u druge države nije potrebno mijenjati (i pretvarati) novac. Time štedite novac i vrijeme. Trgovačka društva također imaju koristi od zajedničke valute jer moraju obračunavati i izdavati račune samo u jednoj valuti i ne suočavaju se s rizikom promjene tečaja. Uklanjanje tih „transakcijskih troškova” ima ograničavajući učinak na cijene. Zahvaljujući zajedničkoj valuti, smanjene su kamate, od čega imaju koristi potrošači i poduzetci. Ima više prostora za ulaganja, što dovodi do većeg rasta. Stabilnom valutom EU-a utemeljenom na snažnoj ekonomiji europodručja jača se položaj Europe u svijetu.

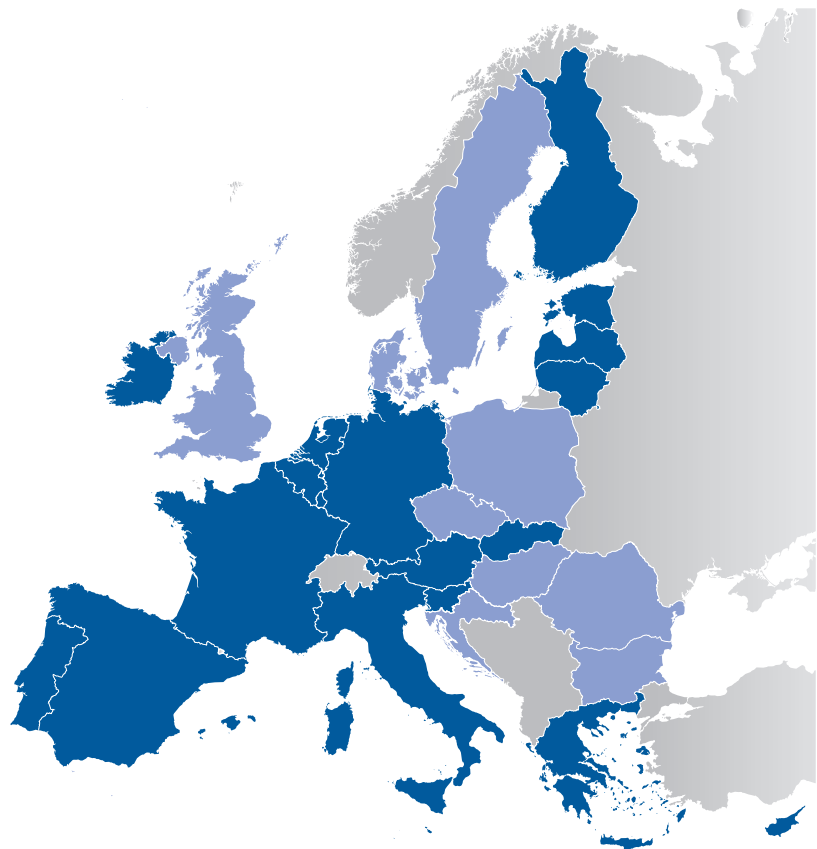
Iako je cijeli EU jedinstveno tržište, samo jedan (iako veliki) njegov dio ima euro kao zajedničku valutu. Neke se zemlje još uvijek ne žele pridružiti europodručju, a druge još nisu ispunile stroge kriterije za pridruživanje. Na primjer, država ne smije imati pretjerane dugove ako se želi pridružiti europodručju. Stopa inflacije ne smije biti veća

od 1,5 postotnih bodova iznad stope tri države članice s najboljim rezultatima.

Unatoč tim jasnim pravilima, europodručje je 2010. ušlo u krizu. Ta je tema vrlo složena, ali općenito se može reći da je većina problema nastala zbog toga što države europodručja nisu poštovale standarde koje su međusobno dogovorile i uzrokovale su prevelike dugove. EU je radio i još uvijek naporno radi na uklanjanju rizika za zajedničku valutu. To uključuje davanje jamstava državam koje imaju problema s refinanciranjem duga na međunarodnim tržištima kapitala po pristupačnim kamatama. Države europodručja stoga su uspostavile paket pomoći od 700 milijardi EUR (ESM ili Europski mehanizam za stabilnost) radi održanja stabilnosti.

Države europodručja istodobno su se obvezale, u fiskalnom sporazumu, smanjiti razinu duga. Mnoge države koje nisu prihvatile euro također su pristupile tome međunarodnom sporazumu. Uz smanjenje duga, svrha je toga također pojačati tržišno natjecanje država europodručja i EU-a u cjelini.

Dio problema sa zajedničkom valutom bila je nedovoljna kontrola banaka. Zbog toga je EU osnažio uredbu o bankama kako bi se banke spriječile u tome da svojim spekulacijama uvedu države u probleme. Posljednjih je nekoliko godina bilo teško za zajedničku valutu i mnogo je energije utrošeno na upravljanje krizom. Međutim, također se pokazala odlučnost država europodručja da zadrže stabilnost zajedničke valute. ►

- Države članice EU-a u kojima je od siječnja 2015. valuta euro
- Države članice EU-a koje se ne služe eurom kao valutom

► Europska ekonomska politika

Radi jačanja i poticanja gospodarstva Europske unije, Komisija je izradila strategiju za rast i zapošljavanje „Europa 2020.“ U njoj su, među ostalim, predviđena ulaganja u obrazovanje i istraživanje čija je svrha pretvoriti Europu u jednu od najinovativnijih regija u svijetu u budućnosti. Cilj je pojačati poslovanje i industriju, u smislu veće konkurentnosti i najmanjeg mogućeg učinka na okoliš. Ostali ciljevi obuhvaćaju stvaranje radnih mjesta i borbu

protiv siromaštva u EU-u. Budući da se Europska unija smatra zajednicom vrijednosti i smatra da je obvezuju načela ravnopravnosti i solidarnosti, važno joj je da od tog rasta imaju koristi svi Europljani.

Odlučivanje u europodručju

Odluke EU-u u načelu sve države članice donose zajedno. Međutim, neka pitanja posebno utječu na države kojima je euro zajednička valuta. Njihovi se ministri financija redovito sastaju u euroskupini

i odlučuju o događajima u prostoru zajedničke valute. Naravno, te odluke također utječu na druge države u Europskoj uniji koje (još) ne upotrebljavaju euro kao svoju valutu, ali on na njih utječe na jedinstvenom tržištu.

Zadatak

Tko bi trebao odlučivati o zajedničkoj valuti

Stajališta o odlukama koje donosi euroskupina u Europskoj uniji različita su, primjerice:

- „Ispravno je da države europodručja o svemu odlučuju same kako bi održale sigurnost i stabilnost zajedničke valute. Tako jest i tako bi trebalo i ostati.”
- „Države europodručja moraju odlučivati ne samo o neposrednim monetarnim pitanjima već i o gospodarskoj budućnosti europodručja u cjelini. One su ključna skupina unutar EU-a i trebale bi same odlučivati o svim pitanjima koja se odnose na zajedničko gospodarstvo s eurom. To se primjenjuje na pitanja kao što su porezi, zapošljavanje i socijalna sigurnost. To je jedino ispravno, čak i ako odluke utječu na druge države u Europskoj uniji. Ako one žele imati pravo glasa, uvijek mogu prihvatiti euro.”
- „Nije ispravno da samo 19 država odlučuje za cijelo europodručje. EU odlučuje o mnogim pitanjima koja se ne odnose na sve – pitanjima koja se odnose na Baltik ili Sredozemlje, na primjer. Ali svejedno svi o tome glasuju. Većina država EU-a također planira prihvatiti zajedničku valutu za nekoliko godina. Znači da bi one sada trebale moći odlučivati kako bi se ona trebala razvijati.”

Što mislite? Razgovarajte o različitim stajalištima u skupinama i oblikujte vlastito mišljenje, o kojem zatim možete razgovarati s ostalim skupinama. Na ovoj internetskoj stranici možete naći više informacija o načinu na koji funkcionira europodručje:
<http://eurozone.europa.eu/>

Kratka provjera znanja o Europi

Koje su države članice europodručja?
Označite ih.

Austrija	Finska	Litva	Portugal
Belgija	Francuska	Luksemburg	Rumunjska
Bugarska	Grčka	Mađarska	Slovačka
Cipar	Hrvatska	Malta	Slovenija
Češka	Irska	Nizozemska	Španjolska
Danska	Italija	Njemačka	Švedska
Estonija	Latvija	Poljska	Ujedinjena Kraljevina

Mjere zaštite klime

► Globalna se klima mijenja, a Zemljina se atmosfera zagrijava. To ima nepoželjne posljedice na vremenske prilike: češće oluje i poplave, vruća ljeta, širenje pustinja u Africi i južnoj Europi, topljenje polarnih kapa i nestajanje cijelih otoka pod vodom – to ne smijemo olako prihvaćati. Klimatske promjene povezane su sa štetnim emisijama iz industrijaliziranih zemalja. Nažalost, taj postupak više nije moguće poništiti pa je stoga još važnije ograničiti povećanje temperature. U sljedećih nekoliko godina vidjet ćemo je li to moguće. Zbog toga je brzo i dosljedno djelovanje posebno važno. Ni jedna država ne može sama zaustaviti klimatske promjene.

Europska unija utvrdila je ambiciozne klimatske i energetske ciljeve za 2020., odnosno:

- smanjenje ispuštanja stakleničkih plinova do 20 %,
- povećanje udjela obnovljivih energija (vjetar, solarna energije, biogoriva) na 20 %, i
- ušteda energije od 20 %.

Time se Europa stavlja u prvi plan i ona može nastojati uvjeriti ostale velike zagađivače i potrošače energije kao što su SAD i Kina da preuzmu svoj dio odgovornosti.

Zadatak

Mislite li da je to dobra politika?

S kojim od mišljenja navedenih
u nastavku se slažete?

	Potpuno se slažem	Djelomično se slažem	Malo se ne slažem	Uopće se ne slažem
EU bi trebao smanjiti svoje štetne emisije samo ako i drugi to učine.	☐	☐	☐	☐
EU bi trebao ostvariti svoje ciljeve bez obzira na ostale.	☐	☐	☐	☐
EU bi si trebao postaviti ambicioznije ciljeve.	☐	☐	☐	☐
Ne bismo trebali dopustiti da nas rasprava izludi. Ako temperatura naraste za nekoliko stupnjeva, to nije toliko strašno.	☐	☐	☐	☐
Države EU-a ionako neće ostvariti svoje ciljeve jer ih ostvarivanje zajedničkih ciljeva zapravo ne zanima. Njih zanima samo ono što se događa u njihovim državama.	☐	☐	☐	☐
Zaštita klime ne bi se trebala ostvarivati na štetu radnih mjesta.	☐	☐	☐	☐
Ne bismo trebali dopustiti da nam znanstvenici određuju ciljeve, ali bismo trebali moći zaštititi klimu u mjeri u kojoj si to možemo dopustiti a da nam to ne naštetiti.	☐	☐	☐	☐
Zaštitom klime stvaraju se nova radna mjesta. Poduzeća i zaposlenici od toga imaju koristi. To je još jedan razlog zašto u tome treba sudjelovati.	☐	☐	☐	☐

Zajednički prostor pravosuđa

► Europa je davno postala jedinstveni teritorij. Mnogi ljudi prelaze unutarnje granice EU-a kako bi živjeli i radili negdje drugdje ili jednostavno radi razgledavanja. Upoznaju se, ostanu i vjenčaju se. Nažalost, ponekad krene po zlu i oni se razvedu. Tada je važno imati ujednačena pravila za pitanja uzdržavanja i skrbništva. Ako muškarac iz Austrije i žena iz Luksemburga žive u Italiji i ondje se razvedu, ne može svatko od njih pokrenuti postupak u skladu sa svojim nacionalnim pravom. Zbog toga je suradnja između država EU-a u području građanskog prava toliko važna. Time su također uređena pitanja nasljeđivanja

i mnoga druga pitanja koja utječu na naše svakodnevne živote.

Zločinci također vole otvorene granice jer misle da mogu izbjeći kazneni progon. Ali u krivu su jer sada postoji tijesna suradnja između policije i pravosudnih tijela. Njihove odnose koordinira Europol, Europski policijski ured.

Europska temeljna prava

Ljudska i temeljna prava od velike su važnosti u svim društvima jer utječu na svakog građanina. U EU-u, skupini demokratskih država, temeljna prava zaštićena su na nacionalnoj razini, i to uglavnom ustavom. Međutim, budući

da Europska unija također donosi zakone i propise koji utječu na ljude, važno je da postoji i Povelja temeljnih prava Europske unije. Ona je dio Lisabonskog ugovora. Tekst je dostupan ovdje:

http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

Zadatak

Pogledajte Povelju o temeljnim pravima Europske unije i usporedite ju s nacionalnim ustavom ili temeljnim pravom.

Koja su pravila istovjetna? Koja postoje samo u Povelji o temeljnim pravima? Što nedostaje u Povelji o temeljnim pravima? Sastavite popis kako biste dali pregled.

Rasprava

Rasprava o Povelji o temeljnim pravima Europske unije

Koliko je važna Povelja o temeljnim pravima Europske unije? Je li nam ona zaista potrebna uz nacionalna ustavna prava? Da sastavljate Povelju o temeljnim pravima, u čemu bi se razlikovala? Što biste dodali? Što biste izbacili?

Razgovarajte o tim pitanjima u malim skupinama i zatim usporedite rezultate.

Zadatak

Drvo europskih politika

Drvo europskih politika ima mnogo listova. U nastavku su navedena neka područja politika u kojima države članice surađuju unutar EU-a.

Spojite listove različitih područja politika s odgovarajućom granom.

Sloboda putovanja (Schengen)	Zajednički okolišni standardi	Zajednička valuta	Energija iz obnovljivih izvora	Zajednička vanjska politika	Zajednička sigurnosna i obrambena politika	Zajednička politika azila
Ruralni razvoj	Jedinstveno tržište	Zaštita klime	Označivanje hrane	Obvezne prehrambene norme	Niže cijene roaminga	
Borba protiv zločina	Strukturna politika za podupiranje regija	Obvezne minimalne društvene norme	Suradnja u građanskim i kaznenim postupcima			

Europa ide naprijed – proširenje Europske unije

Proslava proširenja EU-a na Bradenburškim vratima u Berlinu. U njemačkom su glavnom gradu 1. svibnja 2004. puštene stotine plavih europskih balona kao znak dobrodošlice Cipru, Češkoj, Estoniji, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Malti, Poljskoj, Slovačkoj i Sloveniji.

Europsku uniju utemeljilo je šest zemalja s ciljem da jednog dana obuhvati cijelu Europu, što znači da je otvorena za nove članice.

EU sada ima 28 država članica i ostale čekaju pred vratima. Zbog čega je EU toliko privlačan tim drugim zemljama? Koji je sljedeći korak u postupku proširenja? O tim će pitanjima biti riječ u ovom poglavlju.

Načela EU-a

► Davno u Rimskim ugovorima, potpisanim 1957., kojima su osnovane Europska ekonomska zajednica i Europska agencija za atomsku energiju, u preambuli (predgovoru ugovora) pisalo je:

„ODLUČNI DA ovakvim udruživanjem svojih resursa očuvaju i ojačaju mir i slobodu te pozivajući ostale narode Europe koji dijele njihove ideale da im se pridruže u njihovim nastojanjima.“

Danas članak 49. Ugovora o Europskoj uniji glasi:

„Svaka europska država koja vrijednosti iz članka 2. i koja se obvezuje promicati ih može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji.“

Članak 2. Ugovora o Europskoj uniji glasi:

„Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.“

Rimski ugovor s potpisima čelnika država ili vlada i predstavnika šest država osnivačica.

Zadatak

Tko može postati član?

Što načela iz članka 2. znače u praksi? Što država mora učiniti ako želi pristupiti EU-u i što nikada ne smije učiniti? Što mislite?

Država...	Može pristupiti EU-u	Ne može pristupiti EU-u
... u kojoj ne postoji sloboda medija	☐	☐
... koja primjenjuje smrtnu kaznu	☐	☐
... koja dopušta svojim građanima da prosvjeduju protiv vlade	☐	☐
... u kojoj se redovito održavaju izbori za parlament	☐	☐
... u kojoj je predsjednik na vlasti do smrti, nakon čega ga nasljeđuje sin ili kći	☐	☐
... u kojoj homoseksualne osobe imaju ista prava kao i heteroseksualci	☐	☐
... u kojoj vojska određuje politiku i može čak utjecati na unutarnja pitanja vojnom silom	☐	☐
... u kojoj se ljudi smatraju nevinima dok sud ne utvrdi njihovu krivnju	☐	☐
...u kojoj postoji samo jedna stranka koja je stoga uvijek na vlasti	☐	☐
...koja štiti manjine, čak i kada bi većina željela staviti veći pritisak na manjine	☐	☐

Koje su granice Europe

► Na pitanje o granicama Europe ne može se odgovoriti u zemljopisnom smislu. Europa nema jasnih granica, posebno ne prema istoku i jugoistoku. Čak se ni geografi ne slažu oko toga gdje završava kontinent. U povijesti geografije bilo je mnogih različitih granica, ovisno o pretpostavkama predmetnog znanstvenika. To znači da ne možemo samo pogledati na zemljovid ili globus i ondje vidjeti Europu već da u svojoj glavi imamo određenu ideju koju zatim ponovno

otkrivamo. Stanje je jasno ondje gdje postoje jasno istaknute prirodne granice kontinenta, na sjeveru i zapadu. Prema našoj percepciji, Island je definitivno dio Europe, ali on je zapravo daleko od europskog kontinenta u sjevernom Atlantiku.

Svima nam je očito da su Ujedinjena Kraljevina i Irska dio Europe. Ali kanal između Francuske i UK-a širi je od Gibraltarskog zaljeva koji odvaja Španjolsku od Maroka.

Ne postoji jednostavna i bezvremenska definicija pojma „europski”. On je kombinacija zemljopisnih, povijesnih i kulturnih elemenata koji svi pridonose europskom identitetu. Značenje koje ima za nas ovisit će o našim zajedničkim iskustvima o idejama, vrijednostima i povijesnim odnosima, koji se s vremenom mijenjaju.

Zadatak

Gdje završava Europa

Država koja želi pristupiti EU-u mora biti demokratska država. Ali također mora biti „europska”.

Koje su granice Europe? Uzmite zemljovid ili atlas i odredite granice Europe. Na temelju kojih se kriterija odlučuje je li država dio Europe? Gdje je Turska? Je li Island dio Europe? Koje je stajalište u vezi s Gruzijom? Ili Grenlandom? A što je s Marokom?

Kada odredite svoje granice Europe, pročitajte tekst s desne strane.

Zemljopis

Povijest

Razlike

Sličnosti

Glazba

Kino

Literatura

Hrana

Piće

Sloboda

Slobodno vrijeme

Gospodarstvo

Putovanje

Obrazovanje

Problemi

Očekivanja

Zadatak

Putovanje u Australiju

Zamislite da idete na razmjenu učenika u Australiju. Australija je daleko i definitivno nije dio Europe. Ali vaši su prijatelji iz razreda znatiželjni i žele da u razredu predstavite kratko izlaganje na temu: Što je Europa?

Pripremite odgovarajuću prezentaciju u maloj skupini. Imate samo pet minuta za svoj govor pa se stoga morate usredotočiti na najvažnije i najzanimljivije aspekte. Kako ćete objasniti svojim vršnjacima u Australiji što je Europa?

Pokušajte im dati „sliku” Europe. Kakav je ovdje odnos prema životu, zbog čega se osjećate Europljanima? Što vam se sviđa u Europi, a što smatrate da nije baš dobro?

Evo nekoliko ključnih riječi. Razmislite o tome koje ćete točke uključiti u svoj govor, a koje ćete izostaviti. I zapamtite, pet minuta je kratko!

Države zapadnog Balkana

► Hrvatska je pristupila EU-u u srpnju 2013. Ostale su države zapadnog Balkana u načelu prihvaćene kao kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji. To su Albanija, Bosna i Hercegovina, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Crna Gora i Srbija.

Osim Albanije, sve su te države bile dio Jugoslavije, koja se raspala 1990-ih nakon oštih sukoba. Srbija i Crna Gora bile su jedna država do mirnog odvajanja 2006. Godine 1998./1999. izbio je nasilni sukob oko statusa Kosova kao dijela Srbije i taj je sukob na kraju riješen NATO-ovom akcijom protiv Srbije. Kosovo je zatim bilo pod upravom Ujedinjenih naroda dok nije proglasilo neovisnost 2008.

EU smatra da je članstvo tih država u EU-u najbolji način za ostvarivanje trajnog mira u regiji. To su potvrdili čelnici država ili vlada na konferenciji u Solunu u Grčkoj 2003. Međutim, pet država članica EU-a ne priznaje Kosovo u skladu s međunarodnim pravom.

Dug put prema pristupanju

Države zapadnog Balkana imaju pred sobom dugačak put prije nego što postanu članice EU-a.

Prvo moraju potpisati sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom kojim će se obvezati na provođenje konkretnih reformi. Taj sporazum zatim moraju potvrditi sve države

članice i, naravno, sama država partnerica, što znači da ga moraju izglasovati parlamenti.

Zatim je sporazum potrebno provoditi. U tom slučaju predmetne države mogu podnijeti zahtjev za članstvo. Ako Europska komisija o tome donese pozitivno mišljenje, Europsko vijeće (čelnici država ili vlada EU-a) dodijelit će im status kandidatkinja za članstvo.

Kada budu provedene daljnje reforme, mogu započeti pregovori. Pregovara se o tome koliko brzo države članice mogu prihvatiti zajedničke zakone EU-a.

Nakon uspješnog okončanja pregovora, koji će vjerojatno trajati nekoliko godina, države kandidatkinje i sve članice EU-a moraju potvrditi ugovor o pristupanju. U nekim se državama to čini referendumom. Europski parlament također mora glasati u njihovu korist. Tek tada kandidatkinje mogu postati članice Europske unije.

U kojoj su fazi te države

Države zapadnog Balkana nalaze se u različitim fazama svojeg putovanja? Pregovori s Hrvatskom završili su i država je pristupila EU-u 1. srpnja 2013. Pregovori s Crnom Gorom traju od 2012. Bivša jugoslavenska republika Makedonija ima status službene kandidatkinje za članstvo, ali pregovori još nisu počeli. Srbija i Albanija u istom su položaju. Ostale države (Bosna

i Hercegovina i Kosovo) još se smatraju „potencijalnim kandidatkinjama”. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Bosnom i Hercegovinom potpisan je, ali još nije na snazi. Demokratske promjene na Kosovu podupire misija EU-a.

Zadatak

Što je gdje

Na zemljovid upišite imena država i njihovih glavnih gradova. Kao pomoć možete uporabiti zemljovid na kraju časopisa.

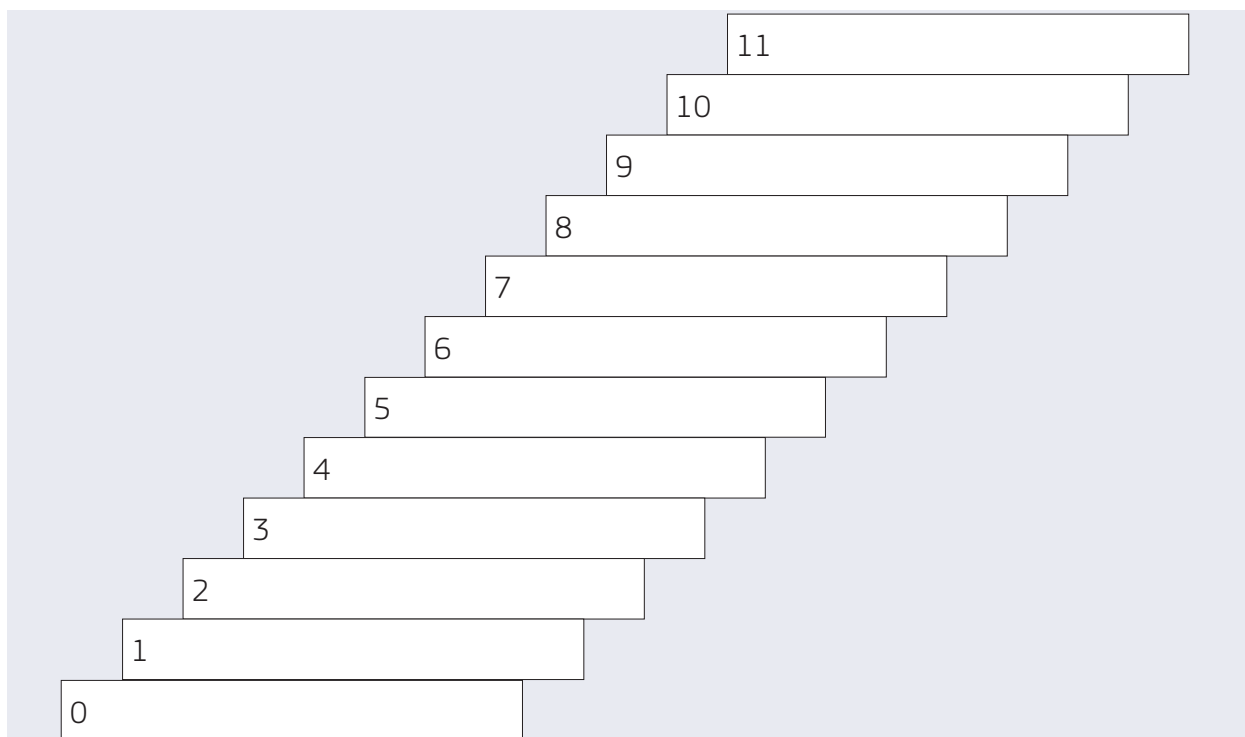
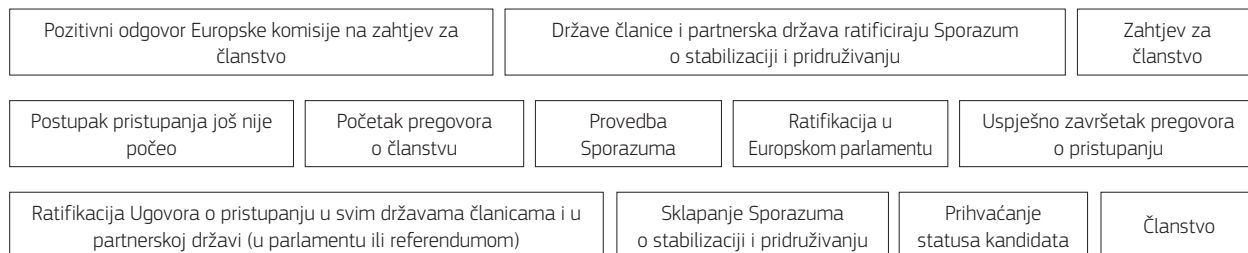

Zadatak

Koraci prema članstvu u EU-u

Jeste li izbrojili korake koje države zapadnog Balkana moraju proći prije nego što postanu članice EU-a?

Korake navedene u nastavku stavite na odgovarajuće mjesto na stubama koje vode prema EU-u.

Zadatak

U kojoj su fazi države zapadnog Balkana

U kućicu upišite odgovarajući broj.

	Albanija
	Bosna i Hercegovina
	Hrvatska
	bivša jugoslavenska republika Makedonija
	Kosovo
	Crna Gora
	Srbija

Turska

- ▶ Turska je kandidatkinja za članstvo u EU-u. Ta je država partner EU-a u mnogim područjima. Na primjer, EU je najveći trgovinski partner Turske. Ta je tijesna suradnja s EU-om počela prije otprilike 50 godina. Carinska unija s Turskom postoji od 1995. Stvarni postupak pristupanja započeo je 1999. i jednoglasno su ga poduprle sve države članice. Danas su podijeljena mišljenja o tome hoće li postupak biti okončan pristupanjem. Članstvo u EU-u i dalje je strateški cilj za Tursku.

Što dalje?

- ▶ Jasno je da su razgovori o proširenju složeni. S jedne strane, Europska se unija nikada nije smatrala isključivim klubom i uvijek je željela biti otvorena svim europskim državama.

U prošlosti se dodavanjem novih članica pomagalo u održavanju mira i stabilnosti u Europi. Nakon pada „željezne zavjese” i raspada Sovjetskog Saveza, politikom proširenja EU-a proširilo se područje demokracije i tržišno gospodarstvo na države srednje i istočne

Europe. Devet država koje su bile dio bivšega sovjetskog bloka sada su članice EU-a, kao i Slovenija, i Hrvatska od 2013. Dvije posljednje države bile su dio bivše Jugoslavije, koja se također raspala. Dva sredozemna otoka, Malta i Cipar, sada su također članovi EU-a.

S druge strane, još uvijek nije potpuno jasno (i ne može se o tome donijeti konačna odluka) gdje Europa završava i koliko bi daleko trebala ići politika

obećavanja članstva državama i njihovo prihvaćanje.

Ta će se politika dalje provoditi sa zemljama bivše Jugoslavije i s Albanijom, koja je također dio regije koju sada nazivamo „zapadni Balkan”, i s Turskom. One imaju perspektivu članstva, iako bi moglo proći mnogo vremena prije nego što će moći ostvariti svoju ambiciju.

Europa i svijet

Mi Europljani nismo sami na svijetu. Ne činimo čak ni većinu svjetskog stanovništva, daleko od toga. Zato se ne možemo samo brinuti za sebe već moramo usmjeriti pozornost i na ostale kontinente. Potrebni su nam kao partneri za našu dobrobit jer kupuju naše proizvode i nude svoju robu te nam daju sirovine koje nemamo.

Međutim, postoje i problemi koje ne možemo zanemariti. Oni uključuju ratove i nedovoljnu razvijenost, zbog čega su mnogi ljudi lišeni pristojnog života. Onečišćenje okoliša i klimatske promjene ne staju na granicama Europske unije.

Zadatak

Svjetski kontinenti

Ako zanemarimo Antarktiku, svijet možemo podijeliti na šest kontinenata: Afrika, Azija, Australija/Oceanija, Europa, Južna Amerika i Sjeverna Amerika. Prema nekim drugim podjelama Južna i Sjeverna Amerika grupiraju se zajedno ili se Europa i Azija spajaju u Euraziju. Ali mi ćemo se držati podjele od šest kontinenata (bez Antartike). Potražite podatke koji nedostaju i unesite ih u tablicu u nastavku.

Kontinent	Površina	Postotak površine Zemlje	Stanovništvo	Mjesto prema broju stanovnika	BDP (*) po glavi u USD	Mjesto po BDP-u (*)
Afrika						
Azija						
Australija/Oceanija						
Europa						
Južna Amerika						
Sjeverna Amerika						

(*) BDP: Bruto domaći proizvod.

Interesi Europe u svijetu

- ▶ Prema tome, Europa je relativno mali, ali gospodarski važan kontinent. Zbog toga ima dužnosti i interese koje želi nametnuti drugima.

Vanjska politika EU-a ima nekoliko ciljeva.

- Njome se štite interesi Europe te suzbijaju terorizam, organizirani kriminal i nezakonito useljavanje.
- Ona pomaže održati okoliš u kojem se može živjeti (klimatska politika, zaštita okoliša).

- Njome se utječe na ostvarivanje i održavanje mira (na primjer, na Bliskom Istoku ili Africi).
- Pomaže u razvoju drugih zemalja i prevladavanju siromaštva, nepismenosti i nedovoljnog razvoja.
- Tom se politikom nastoji ostvariti demokracija i vladavina prava u cijelom svijetu.

Zadatak

Globalni izazovi

Krajem 2003. Europska unija dogovorila je strategiju sigurnosti u kojoj su definirana najvažnija pitanja. U njoj su utvrđeni globalni izazovi s kojima se EU suočava.

Pogledajte izazove i spojite predložena rješenja iz Europske sigurnosne strategije s različitim problematičnim područjima.

Globalni izazovi	Predloženo rješenje
Ratovi i građanski sukobi	
Siromaštvo	
Bolest	
Nedovoljna razvijenost	
Manjak resursa	
Energetska ovisnost Europe	
Starenje stanovništva u Europi	
Terorizam	
Širenje oružja za masovno uništenje	
Organizirani kriminal	
Prijetnja za prirodni okoliš	

Predložena rješenja iz Europske sigurnosne strategije

Razvojna pomoć za Afriku	Ukidanje duga nerazvijenim zemljama	Potpora demokraciji u drugim državama	Zaštita vodnih resursa u svijetu
Uspostava sustava zdravstvene skrbi u nedovoljno razvijenim zemljama	Borba protiv međunarodnog terorizma	Zaštita klime	Održavanje mira vojnim intervencijama
Međunarodna kontrola oružja i sporazumi o razoružanju	Dijalog s islamskim svijetom	Energetska suradnja preko europskih granica	Useljavanje pod nadzorom
Borba protiv onečišćenja oceana	Međunarodna policijska suradnja	Otvaranje europskih tržišta proizvodima iz zemalja u razvoju	Sigurnost na internetu

Je li Europa utvrda

► Migracije su glavni problem u Europskoj uniji. Migracija zapravo znači „kretanje” i znači napuštanje nekog mjesta da bi se naselilo negdje drugdje. Tema je naše službene rasprave useljavanja, odnosno migracija u Europu. Postoji zakonito useljavanje u države članice Europske unije, odnosno, kada ljudi iz država izvan EU-a službeno dolaze s dozvolom za rad, studiranje ili jednostavno za život (kao bračni drug državljanin EU-a, na primjer). Mnogi od njih dolaze u nadi za boljim životom u Europskoj uniji. Međutim, oni su nama isto važni i zbog toga se ponekad obraćamo izravno njima. To je zato što useljenici donose svoje vještine i volju za integracijom u naše gospodarstvo. Dolazak mladih ljudi posebno nam je važan jer naša društva postaju u prosjeku sve starija i zbog toga nastaju problemi s mirovinama i financiranjem socijalnog osiguranja.

Kako bi se kvalificiranim ljudima izvan EU-a olakšalo useljavanje u Europsku

uniju, uvedena je „plava kartica”. Na osnovi toga oni mogu raditi od jedne do četiri godine u EU-u. Do sada se većina visoko obrazovanih migranata iz država izvan EU-a iseljavala u SAD.

Uz zakonito i poželjno useljavanje postoji i nezakonito useljavanje, odnosno useljavanje bez dozvole. Ti ljudi tako krše zakone država EU-a, ali također su često žrtve bandi koje im uzmu sve novce kako bi ih prokrijumčarili u Europu. Mnogim ljudima u svijetu Europa se čini kao raj u koji pokušavaju pobjeći. Svi smo vidjeli slike Afrikanaca kako plutaju morem u ribarskim čamcima i koje privode talijanske, malteške ili španjolske granične patrole.

Nitko ne zna koliko ljudi nezakonito živi u Europi. Prema procjenama Europske komisije taj bi podatak mogao iznositi otprilike 4,5 milijuna.

Europska unija ulaže velike napore u suzbijanje nezakonitog useljavanja.

Ti naponi obuhvaćaju strože kontrole na vanjskim granicama i bolju suradnju s državama podrijetla. Istodobno se ulažu intenzivni naponi kako bi se građanima država izvan EU-a pružile zakonite prilike da dođu i žive u EU-u. Suradnjom sa siromašnijim zemljama svijeta u okviru svoje razvojne politike EU pokušava pomoći unaprijediti uvjete života u državama podrijetla nezakonitih migranata kako oni više ne bi imali potrebu napuštati svoju zemlju.

EU i partneri s kojima surađuje

► EU održava odnose s mnogim državama diljem svijeta, uključujući opsežne kontakte sa zemljama u razvoju u Africi i Latinskoj Americi te s velikim i malim azijskim državama. Ovdje nemamo prostora govoriti o tim različitim odnosima, ali više možete saznati na internetskoj stranici Europske unije:

http://eeas.europa.eu/index_hr.htm

Vanjska politika EU-a posebno je usmjerena na politiku razvojne suradnje s državama Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država (ACP). U tijeku je potpisivanje sporazuma o ekonomskom partnerstvu sa 79 trenutnih država ACP-a, čiji je cilj pomoći tim državama da se uključe u globalno

gospodarstvo i poduzmu učinkovite korake u borbi protiv siromaštva u vlastitim zemljama.

Europska unija i njezine države članice najveći su svjetski donatori razvojne pomoći. One osiguravaju više od polovice novca za siromašne zemlje. Naravno, politika razvojne suradnje ne obuhvaća samo osiguranje čiste vode i popločenih cesta, iako je i to važno. EU također promiče razvoj kroz trgovinu otvaranjem svojih tržišta izvozu iz zemalja u razvoju i poticanjem tih zemalja da povećaju međusobnu trgovinu.

Zadatak

Razvojna suradnja EU-a

Politikom razvojne suradnje EU-a obuhvaćena su razna područja. Povežite brojeve slika s naslovima i povezanim mjerama politike razvojne suradnje. Imajte na umu da povezani naslovi i mjere možda nisu jedno pokraj drugoga.

Br.	Opis slike	Br.	Mjera
☐	Potporna za medicinske objekte s kolima hitne pomoći u Južnoj Africi	☐	Promicanje ljudskih prava i demokracije
☐	Izobrazba radnika u šumarstvu u Papui Novoj Gvineji	☐	Širenje infrastrukture
☐	Isporuka riže u luku Zanzibara za distribuciju potrebitima	1	Promicanje obnovljivih energija/izvora energije
☐	Uklanjanje mina u Laosu	☐	Opskrba vodom
☐	Izgradnja zdenca u Dhaki u Bangladešu	☐	Rješavanje sukoba/održavanje mira
☐	Odobranje malih zajmova radnicima u tvornicama odjeće u Bosni i Hercegovini	☐	Promicanje zdravlja
1	Proizvodnja električne energije s pomoću snage vjetra u Boliviji	☐	Zaštita okoliša
☐	Promatranje izbora u Nigeriji	☐	Mjere za poticanje gospodarskog rasta
☐	Potporna za škole, ovdje u Eterasami, u regiji Chapare u Boliviji	☐	Pružanje osnovnog obrazovanja za sve
☐	Izgradnja cesta u Beninu	☐	Uklanjanje siromaštva

Rasprava

Rasprava o migracijama

Otprilike 214 milijuna ljudi u cijelome svijetu živi u zemlji koja nije njihov prvotni dom. Možete li zamisliti da zauvijek okrenete leđa svojoj domovini? Zbog kojih biste razloga to mogli učiniti? I zašto biste išli u drugu državu ako ondje niste poželjni ili vam je čak zabranjen ulaz? Razgovarajte o tome u skupinama. Saznajte koje razloge imaju ljudi koji dolaze s juga i istoka i o tim podacima raspravljajte u skupini.

Europa i svijet

- Europa nije otok, već dio svijeta koji se sve više zblizava. Zbog toga EU također ima odgovornost djelovati na međunarodnoj razini. Ona to čini radi zaštite vlastitih interesa, ostvarivanja pozitivnog utjecaja na globalni razvoj i pomaganja drugim ljudima koji nemaju tako dobre i sigurne živote kao Europljani.

Na primjer, EU je snažno uključen u zaštitu klime i nastoji uvjeriti druge zemlje koje ispuštaju velike količine ugljikovog dioksida u atmosferu da se uključe u zajedničku strategiju. Riječ je o mjestima kao što su SAD i Kina. Ostala pitanja zaštite okoliša također imaju važnu ulogu i mogu se riješiti jedino zajedno. Primjeri su onečišćenje i pretjerani izlov u svjetskim oceanima.

EU predstavlja demokraciju u cijelom svijetu i pokušava svojim utjecajem uvjeriti druge zemlje da trebaju poštovati demokratska temeljna prava i slobode i osigurati ih svojim građanima.

EU aktivno radi na ostvarivanju „tisućljetnih ciljeva” Ujedinjenih naroda, čija je temeljna nakana prepoloviti potpuno siromaštvo do 2015. To se odnosi na ljude koji dnevno za život imaju manje od jednoga američkog dolara.

Europa ne može sama nadzirati sudbinu našeg planeta, ali se isto tako ništa ne može postignuti bez Europe. Živimo u svijetu u kojem ne možemo dobro živjeti dok se ostali bore za preživljavanje.

Budućnost Europe

„Gdje biste željeli živjeti 2030.
i što biste željeli raditi?”

Europska unija nije samo ekonomska grupacija. Ona je zajednica vrijednosti, odnosno, grupacija država i građana koji dijele osnovna uvjerenja i žive u skladu s njima.

Mnogi problemi 21. stoljeća drugačiji su od problema 20. stoljeća. Osiguran je mir među državama članicama i stara su neprijateljstva pretvorena u stabilna prijateljstva ili u najmanju ruku u mirna partnerstva. Međutim, EU se suočava s novim zadaćama koje se moraju izvršiti ako želimo zaštititi temeljne vrijednosti građana Europe i u novom stoljeću.

Zadatak

Godina 2030. i ja

Gdje biste željeli živjeti 2030. i što biste željeli raditi?

Na to će pitanje svi sigurno dati različit odgovor. Međutim, hoće li vam se želje ispuniti ne ovisi samo o vašim profesionalnim sposobnostima i sreći već i o političkoj situaciji.

Koji vam je plan i što želite od političara?

Godine 2030. želio/željela bih živjeti u _____ i raditi kao _____

_____ Mislim da će moja osobna situacija biti ovakva:

Kako bi se ostvarili ti ciljevi, od današnjih političara u svojoj zemlji želim sljedeće:

Ovo želim od današnjih europskih političara:

Europa u globaliziranom svijetu

► Jasno je da se nacionalna gospodarstva europskih zemalja suočavaju s velikim izazovima. Oni su djelomično rezultat globalizacije, odnosno širenja tržišnoga gospodarstva na velike dijelove svijeta. Roba, kapital, ideje i informacije brzo prelaze granice. Dostupni su posvuda – i stvaraju tržišno natjecanje u cijelom svijetu.

To izravno utječe na nas: za poduzeće u Francuskoj više nije važno samo ono što nude konkurentna poduzeća u zemlji ili preko Pireneja u Španjolskoj. Ono također mora voditi računa o onome

što se proizvodi u Kini, SAD-u ili Indiji i po kojoj cijeni te se mora moći natjecati s tom cijenom – nudeći proizvode po istoj niskoj cijeni ili proizvodnjom proizvoda koji su skuplji, ali bolji.

S druge strane, naši se uvjeti života mijenjaju zbog razloga koji nisu povezani s globalizacijom. Građani stare, ali stare i društva. To je dobro jer znači da živimo dulje. Međutim, to također znači da se povećavaju troškovi zdravstvene skrbi i da se mirovine moraju dulje isplaćivati.

Istodobno se smanjuje broj novorođene djece, a to nije dobro. Posljednjih su se desetljeća ljudi odlučivali za manje obitelji ili su se čak odlučivali da uopće neće imati djece. To predstavlja gospodarski problem jer sve manje mladih ljudi neće moći uzdržavati rastući broj starijih osoba.

Europska unija budućnosti

Trenutačno se u EU-u i državama članicama puno raspravlja o tome kako bi EU trebao izgledati u budućnosti. Mnogi ljudi raspravljaju o budućnosti Europe. O tome, naravno, razmišljaju i glavni političari u EU-u. Slijedi nekoliko primjera. Analizirajte ih i zatim razgovarajte o tome što o njima mislite.

1. Jean-Claude Juncker

Predsjednik Europske komisije, političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju – „Novi početak za Europu: moj program za zapošljavanje, rast, pravednost i demokratske promjene”, Strasbourg, 15. srpnja 2014.:

„Želim raditi za Uniju koja je posvećena demokraciji i reformama, koja se ne miješa u sve, već radi za svoje građane umjesto protiv njih. Želim raditi za Uniju koja postiže rezultate.”

„Moj glavni prioritet i misao vodilja koja će se provlačiti kroz svaki prijedlog bit će poticanje ponovnog rasta Europe i povratak ljudi na posao. U tom ću cilju tijekom prva tri mjeseca svojeg mandata predstaviti paket za zapošljavanje, rast i ulaganja kojim će se u razdoblju od sljedeće tri godine postignuti dodatnih 300 milijardi EUR ulaganja.”

„MSP-ovi (mala i srednja poduzeća) temelj su našega gospodarstva; u njima je otvoreno 85 % novih radnih mjesta u Europi – ne smijemo ih opteretiti papirologijom. Moramo ih osloboditi tereta prekomjernih propisa.”

„Svima nam je u interesu da se energija ne rabi kao političko oruđe. Vrijeme je da Europa čvrsto stane na svoje noge, udružujući resurse, spajajući infrastrukturu i ujedinjujući pregovaračku snagu.”

„Spašavanje eura bilo je nužno, no nje me je zanemarena socijalna strana. Ne mogu prihvatiti činjenicu da su radnici i umirovljenici morali podnositi teret programâ strukturne reforme, dok su se bogataši i financijski špekulanti sve više bogatili. U budućnosti nam je za nove programe potpore potrebna temeljita ocjena socijalnog utjecaja.”

„Želim razumni i uravnoteženi sporazum o trgovini sa SAD-om, ali neću ugroziti europske standarde sigurnosti, zdravlja, socijalne zaštite i zaštite podataka ili našu kulturnu raznolikost zbog slobodne trgovine.”

„U našoj politici imigracije potrebno je više solidarnosti. Pojačat ću suradnju s trećim zemljama radi odlučnijeg rješavanja problema nezakonitih migracija i promicat ću novu europsku politiku u pogledu zakonitih migracija kako bi Europa postala poželjna destinacija za talentirane osobe.”

„Čvrstog sam uvjerenja da moramo ići naprijed kao Unija, ali ne moramo nužno svi ići istom brzinom. Neki su možda već dosegili svoj krajnji cilj. Uvijek sam bio i bit ću spreman slušati i pomoći u pronalaženju rješenja za za-brinutost svake države članice.”

„Ravnoteža spolova nije luksuz, već politička dužnost i trebala bi biti svima jasna, a posebice osobama na vodećim položajima u nacionalnim vladama kada je riječ o predlaganju kandidata za povjerenika. To je test predanosti nacionalnih vlada novom, demokratskijem pristupu u razdoblju promjena.”

„Slogan Parlamenta u izbornoj kampanji glasio je ‚Ovaj je put drugačije’.

Pomognite mi da održim to obećanje. Pomognite mi da svijetu pokažemo da Europi zajedno možemo podariti nov početak.”

Izvor: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-546_hr.htm

2. Martin Schulz

Predsjednik Europskog parlamenta, napisao je knjigu o Europskoj uniji:

„Uvjeren sam da se Europa mora zbližiti da ne bi propala. Budući da je te riječi izgovorio europski političar, taj poziv nije mnoge iznenadio – javnosti su ipak već dosadne stalne prodike o tome da je Zajednica kao vožnja biciklom: ako prestanemo okretati pedale, bicikl će pasti. Ali nisam to mislio. Nije nužno nastaviti s europskim integracijama kako bi se spriječilo urušavanje EU-a. Je li moguće zamisliti situaciju koja bi se mogla prihvatiti kao stabilna krajnja točka za ujedinjenje? Ali još nismo postigli tu situaciju. Pojačana suradnja o kojoj govorim temelji se na iskrenom priznanju da neka područja nismo dobro osmislili dok smo gradili europsku zgradu. Na primjer, imamo zajedničku valutu, ali nemamo zajedničku fiskalnu i financijsku politiku. To je moralo počti po zlu i sada je na navedenim tržištima

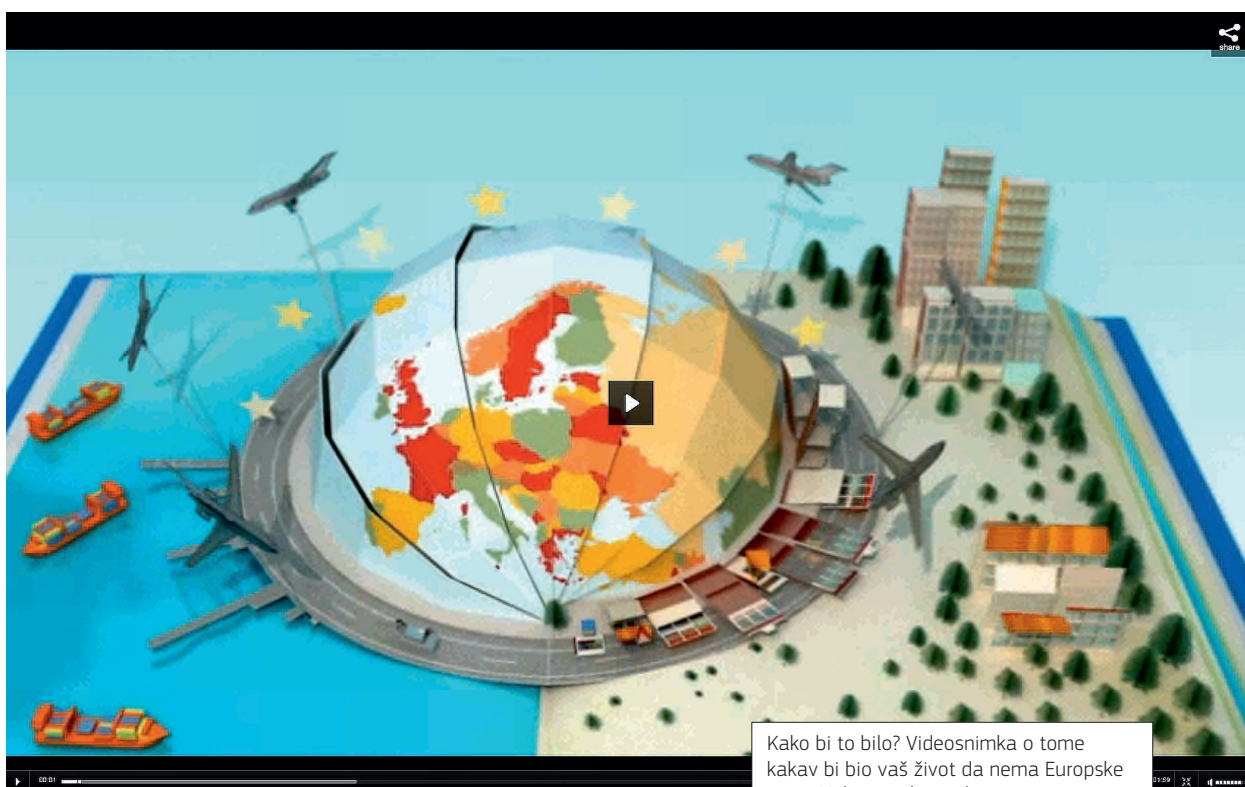
svaki dan očito kako su Europljani opet u sukobu zbog te pogreške. Također smo krivo skrenuli u europskoj politici potrošnje. Umjesto ulaganja u područja budućeg rasta, novac ubacujemo u jame subvencija i umjetno održavamo na životu industrije prošlosti. Jednako je loše naše pozitivno neslaganje u stranoj i sigurnosnoj politici, zbog čega nas ismijavaju na međunarodnoj sceni.

Prije svega, moramo pojasniti institucionalno ustrojstvo EU-a u srednjem roku jer je sada čak i stručnjacima teško razlikovati posebne nadležnosti predsjednika Europskog parlamenta, predsjednika Komisije, predsjednika Vijeća i predsjednika Europskog vijeća. Ono što nam je hitno potrebno jest prava europska vlada, koju bira i nadzire Parlament.”

Izvor: Martin Schulz: Der gefesselte Riese: Europas letzte Chance, Berlin, 2013.

Jello: „Odluči koji će biti tvoj odgovor i u razredu razgovarajte o rezultatima.”

Kako bi to bilo? Videosnimka o tome kakav bi bio vaš život da nema Europske unije. Videosnimka je dostupna na: http://bit.ly/Debate_Europe

Sada je red na VAS.

- Što vi mislite? Razvoj Europske unije posebno utječe na mladi naraštaj koji će živjeti i oblikovati svoj život u 21. stoljeću. Što želite? Što vam je važno?

Zauzmite stajalište europskih vođa kao osnovu za davanje odgovora na ta pitanja. Svatko neka napravi svoj popis prioriteta. Koje su za vas najvažnije točke? Koje su dodatne tri stvari koje definitivno ne želite.

Popis bi mogao izgledati ovako:

U svakom slučaju želim:	Sigurno ne želim:
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Usporedite svoje prioritete i razgovarajte o tome kakvu Europu želite.

Slijedi nekoliko prijedloga: Kakav EU mora biti da bi se mogao suočiti s tim izazovima? Razmislite o onome o čemu ste prije razgovarali u zadatku o zajedničkoj valuti („Tko bi trebao odlučivati o zajedničkoj valuti“, str. 28.).

Veličina

- EU se mora povećati. Mora imati više država članica nego danas kako bi one mogle podnijeti nužno opterećenje.
- EU ne smije primati više članica jer će postati previše raznolik i izgubit će sposobnost djelovanja.
- EU se mora smanjiti. U cilju jačanja kohezije, države koje ne žele više razvijati EU trebale bi ga napustiti.

Odgovornosti

- Kako bi mogao učinkovito djelovati, EU mora preuzeti više prava od država članica, što znači da bi više odluka trebalo donositi na središnjoj razini za cijeli EU u Bruxellesu i Strasbourgu.
- EU bi se trebao držati postojeće podjele odgovornosti između sebe i država članica jer postoji dobra ravnoteža.
- EU mora vratiti odgovornosti svojim članicama i usredotočiti se na najvažnije, odnosno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Zaštitom okoliša, zaštitom potrošača i stranom politikom trebale bi se baviti države članice.

Vojska

- EU mora uspostaviti zasebnu europsku vojsku kako bi svojim zahtjevima dao određenu snagu i kako bi mogao provoditi svoja vojna djelovanja na Balkanu ili u Africi, na primjer.
- EU je građanska sila i ne bi se trebao miješati u vojna pitanja.
- EU bi trebao zadržati svoju postojeću suradnju s NATO-om i slati svoje

vojne snage samo u ograničene akcije za koje NATO nije zainteresiran.

Odlučivanje

- Odluke u EU-u trebao bi donositi samo Europski parlament jer njegove članove biramo svi mi.
- Odluke u EU-u trebali bi zajednički donositi Vijeće Europske unije i Europski parlament.
- Važne odluke trebale bi se donositi referendumom u cijeloj Europi koji će se održavati na isti dan diljem EU-a.

Postupak glasovanja

- U EU-u bi se odluke trebale donositi samo većinom glasova jer će se 28 država rijetko dogovoriti i ako se dogovore, to će biti nakon dugotrajnih postupaka.
- U EU-u bi se u načelu trebale donositi jednoglasne odluke jer mišljenje ni jedne suverene države ne bi trebalo biti odbačeno.
- U EU-u bi se o svakodnevnim pitanjima trebalo odlučivati većinom glasova, a pitanjima načela jednoglasnim odobrenjem jer bi se time ostvarila dobra ravnoteža između učinkovitosti i uzimanja u obzir svih mišljenja.

Euro

- Što više država prihvati euro kao svoju valutu, to će se Europa više zblížiti. Zato bismo što više država trebali poticati da prihvate zajedničku valutu te im pružiti financijsku pomoć ako je potrebno.
- Sudjelovanje u europodručju trebalo bi biti dostupno samo državama koje poštuju uvjete monetarne unije.

Trebalo bi stalno nadzirati poštovanje pravila.

- Zajednička valuta nije dobra za Europu. Posebno u krizama, jasno je da se EU ne može složiti o dosljednoj politici. Nacionalna financijska i monetarna politika trebala bi djelovati brže i bolje. Stoga bi se EU trebao vratiti zajedničkim valutama, čime se svejedno ne isključuje suradnja.

Zapošljavanje

- Europska unija trebala bi aktivno stvarati nova radna mjesta. Infrastrukturi projekti koje financira EU, po mogućnosti internacionalni, kao što je gradnja ceste i mosta kojima će se povezati države članice EU-a, mogli bi donijeti mnogo radnih mjesta.
- Države najbolje znaju same kako će stvoriti radna mjesta na svojem području. EU se u to ne treba miješati.
- Zapravo, nije potrebno stvarati radna mjesta, imamo dovoljno slobodnih radnih mjesta u Europi. Zahvaljujući slobodnom kretanju i boljem informiranju, tražitelji zaposlenja mogu brže naći posao.

Unija građana

► Kao što smo već spomenuli, građane Europe u EU-u zastupa Europski parlament.

Europski parlament biraju na mandat od pet godina sve osobe koje imaju pravo glasa u Europskoj uniji. Pravo glasa dobije se sa 18 godina, a u Austriji čak sa 16. Pasivna dob za dobivanje prava glasa razlikuje se među državama članicama. U Finskoj, Danskoj ili Njemačkoj, na primjer, možete biti izabrani u Europski parlament s 18 godina, dok je prag u Litvi, Poljskoj i Ujedinjenoj Kraljevini 21 godina. U Cipru, Italiji ili Grčkoj morate imati 25 godina da biste mogli postati zastupnik u Europskom parlamentu. Građani EU-a koji žive u dugoj državi EU-a (na primjer Austrijanci u Mađarskoj) mogu ondje glasovati. Parlament ima važnu ulogu za donošenje odluka u europskoj politici. Parlament, zajedno s Vijećem, donosi zakonodavstvo Europske unije. To znači da se u Europi ništa ne događa bez Europskog parlamenta.

Iako Europski parlament ima važne zadaće i izravno predstavlja građane, interes za europske izbore relativno je nizak. Utjecaj Europskog parlamenta naglo se povećao od 1979. Parlament ima utjecaja na sve više pitanja. Međutim, iako Europski parlament ima više utjecaja nego prije 35 godina, izlazak na izbore smanjio se. U prosjeku je u cijelom EU-u samo 42,5 % građana glasalo na posljednjim izborima za Europski parlament u 2014.

Zadatak

Zašto toliko malo građana izlazi na izbore

Razgovarajte o svojim razmišljanjima i idejama u maloj skupini i zatim pitajte ljude su li u 2014. mogli glasovati, kao što su vaši roditelji, poznanici ili ljudi na cesti, jesu li glasali na izborima za Europski parlament. Ako nisu, zašto nisu?

Prikupite rezultate i prikažite ih na plakatu te argumente za i protiv glasovanja prikažite jedan kraj drugoga u tablici. Možete li se sjetiti nekih drugih argumenata? Dodajte ih.

Zadatak

A što je s vama? Što ćete vi učiniti?

Objasnite svoj odgovor: Što bi se moralo dogoditi da se predomislite?

Početak ljeta 2019.		imat ću pravo glasa		neću imati pravo glasa
ja ću/bih		izići/zišao(-la) na izbore		ostati/ostao(-la) doma

Europska unija – savez koji ima budućnost

- ▶ Europska unija utemeljena je nakon Drugoga svjetskog rata kako bi stoljeća neprijateljstva između europskih država zamijenila prijateljstvom i suradnjom.

Nakon više od 60 godina može se reći da je taj cilj ostvaren. Naravno da još uvijek postoje predrasude, ali nema prijetnji ratom. Različita mišljenja izlažu se u prostorijama za sastanke i obično se rješavaju kompromisom s kojim uključene države mogu živjeti.

Europska unija stoga je ostvarila izvorni cilj osiguranja mira među državama članicama. Ali zbog toga nije postala suvišna jer se vrijednosti koje predstavlja još uvijek primjenjuju.

Europa se suočava s novim izazovima – od zaustavljanja klimatskih promjena i poticanja globalizacije do borbe protiv međunarodnog terorizma. Potpuno je jasno da ni jedna država u Europi ne može sama riješiti te probleme. Ali zajedno nas ima više od pola milijarde visoko obrazovanih ljudi sa snažnim gospodarstvom u pozadini. Zajedno možemo nešto ostvariti. Europska unija pomaže nam tako da oblikuje naše osobne živote u skladu sa svojim ciljevima.

Naravno, uvijek će se razgovarati o tome kako bi se EU trebao razvijati u budućnosti. Ne postoji čarobno

rješenje i ideje različitih država članica znatno se razlikuju.

Zato je rad na EU-u još u tijeku. Ona je institucija koja se mijenja. Ako želimo da se razvija u smjeru za koji mi, građani Europe, smatramo da je pravi smjer, moramo se uključiti. Prvi je korak sudjelovanje u izborima za Europski parlament. Što više ljudi izađe na izbore, to će se više u Parlamentu čuti njihova stajališta i osjetiti njihov utjecaj. Ako ne želimo da drugi odlučuju umjesto nas, moramo to učiniti sami. U tome nam može pomoći Europski parlament.

Europa i mi

- ▶ Dobar je način učenja o Europskom parlamentu pozvati svojeg zastupnika u svoju školu i postavljati mu pitanja. Naravno, razgovor sa zastupnikom u Europskom parlamentu nije jedini način na koji se može učiti o Europi ili se osobno uključiti.

„Nadamo se da vam je ovaj časopis bio zanimljiv. Ako želite saznati više, na sljedećoj stranici nalazi se nekoliko savjeta. Pozdrav!”

U nastavku je navedeno nekoliko savjeta o tome što možete pročitati ili učiniti ako želite naučiti više o Europi.

- **Dječji kutak.**
 - Igre i kvizovi o Europi za djecu i mlade:
http://europa.eu/kids-corner/index_hr.htm
- **Kutak za učitelje.**
 - Nastavni materijal o Uniji i njezinim aktivnostima:
http://europa.eu/teachers-corner/index_hr.htm
- **Europski portal za mlade**
 - Europske i nacionalne stranice o obrazovanju, zapošljavanju, putovanjima i mnogo čemu drugome za mlade:
<http://europa.eu/youth/hr>
- **Europe Direct.**
 - Informativni centri EU-a u cijeloj Europi. Pitanja možete postavljati telefonom ili e-poštom, ili posjetite centar u svojoj blizini:
http://europa.eu/europedirect/index_hr.htm
- **Povijest Europske unije.**
 - Informacije i videozapisi o utemeljiteljima EU-a:
http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_hr.htm
- **Vaša Europa.**
 - Pomoć i savjeti za državljane EU-a i njihove obitelji:
http://europa.eu/youreurope/citizens/index_hr.htm
- **Rasprava o budućnosti Europe.**
 - Informativni portal o europskim raspravama:
http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_hr.htm

Zadatak

Kliknite na navedene internetske adrese.

Na ovom zadatku radite u skupinama. Svaka bi skupina trebala izabrati jednu internetsku adresu i saznati kakve informacije i prijedloge sadržava. Što vam se sviđalo na tim stranicama, a što ne? Zatim svoje zaključke predstavite drugima. Na taj način će svatko proučiti jedno, ali će naučiti sve.

Zabavite se!

Kontakt s EU-om

PUTEM INTERNETA

Informacije na svim službenim jezicima Europske unije dostupne su na mrežnim stranicama Europa:
www.europa.eu

OSOBN

Diljem Europe postoje stotine lokalnih informativnih centara EU-a.
Adresu najbližeg centra možete pronaći na:
www.europedirect.europa.eu

TELEFONOM ILI E-POŠTOM

Služba **Europe Direct** dat će vam odgovore na sva pitanja o Europskoj uniji. U kontakt možete stupiti putem besplatnoga telefonskog broja: **00 800 6 7 8 9 10 11** (neki mobilni operateri ne dopuštaju pristup brojevima 00800 ili mogu zaračunati pristup) ili telefonske usluge uz plaćanje izvan EU-a: **+32 22999696** ili e-poštom na: www.europedirect.europa.eu

ČITAJTE O EUROPI

Publikacije o Europskoj uniji samo su jedan klik od Vas na mrežnim stranicama Knjižare EU-a:
www.bookshop.europa.eu

Informacije i brošure o Europskoj uniji na hrvatskom jeziku možete dobiti od:

PREDSTAVNIŠTVO EUROPSKE KOMISIJE

Augusta Cesarca 4
10000 Zagreb
HRVATSKA
Tel.: +385 14681300
E-pošta: comm-rep-zag@ec.europa.eu

INFORMATIVNI URED EUROPSKOG PARLAMENTA

Europski parlament
Ured za informiranje u Republici Hrvatskoj
Tel.: +385 14880280
EPZagreb@ep.europa.eu
www.europarl.hr

Predstavništva i uredi Europske komisije i Parlamenta nalaze se u svim državama Europske unije. Europska unija također ima izaslanstva u drugim dijelovima svijeta.

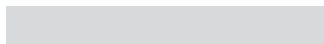
Europa: časopis za mlade

„Europa je negdje drugdje.” Tom provokativnom izjavom započinje prvo poglavlje Europe: časopisa za mlade. To, naravno, nije istina. Budući da smo građani EU-a, Europa je naš dom. Stoga, s obzirom na to da se nalazimo u središtu svega, prirodno je da imamo mnogo pitanja o tome što „Europa” znači i što radi. Na primjer, tko upravlja Europom? Kako Europska unija utječe na naš svakodnevni život? Kamo ide ovaj kontinent u globaliziranom svijetu? Koja je budućnost Europe? Ovdje ćete naći odgovore na ta i mnoga druga pitanja.

Časopis je namijenjen učenicima u dobi između 13 i 18 godina i nudi im priliku da čitaju, uče i interaktivno razgovaraju o temama. Časopis je popraćen vodičem za nastavnike.

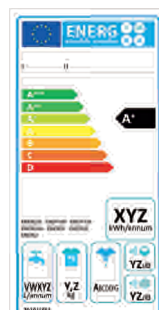

Države članice Europske unije (2015.)

Države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje

Europa u svakodnevnom životu

Počeli smo s pitanjem zašto se Europa mnogim ljudima čini toliko dalekom. Svatko ima svoj razlog.

Međutim, ako pomniji pogledamo, uočiti ćemo da je Europa, odnosno Europska unija, svuda oko nas. Ona utječe na naše živote u mnogim područjima.

Počnimo od novca: euro je zajednička valuta. Nisu ga prihvatile sve države EU-a, ali više od polovice njih jest. Na primjer, kada idemo na odmor u Austriju, Francusku ili Španjolsku, možemo plaćati tom zajedničkom valutom. Čak i u državama u kojima se ne upotrebljava, euro je svejedno prihvaćen kao snažna globalna valuta. S eurom smo dobrodošli u cijelom svijetu.

Mnogi su ljudi toliko navikli da mogu putovati svuda u Europi da to i ne primjećuju. Ali nedavno je bilo drugačije. Tada su postojale kontrole putovnica na granicama i čekalo se u redovima, a carinici su željeli znati što

ste sve kupili i unosite sa sobom.

Putovanje zrakoplovom postalo je mnogo jeftinije. Na tome također treba zahvaliti EU-u koji je ukinuo nacionalni monopol. To znači da u zemljama više ne postoje nacionalne zrakoplovne tvrtke koje imaju monopol na određenim rutama putovanja i naplaćuju visoke cijene. Danas svaki zračni prijevoznik u EU-u može letjeti kamo god želi. Tako, primjerice, možete kupiti kartu za let od Danske do Španjolske s irskim prijevoznikom.

Sigurnost putovanja zrakoplovom u EU-u također je posljedica uvođenja zajedničkih sigurnosnih standarda koje je EU propisao za sve države članice i prema kojima prijevoznici koji ne poštuju određene uvjete sigurnosti ne mogu ući u europski zračni prostor.

Mnogi od ti propisa doneseni su zahvaljujući „unutarnjem tržištu”. Jedinstveno tržište u kojem ljudi mogu kupovati

i proizvoditi kako i kada žele moguće je ako postoje zajednička pravila.

Policijske snage u EU-u također tijesno surađuju, a dobivene podatke usklađuje tijelo EU-a, Europol. Nije riječ o superpolicajcima koji jurišaju po Europi s vatrenim oružjem, već o nacionalnim policijskim službenicima koji prikupljaju informacije o zločinima i zločincima i stavljaju ih na raspolaganje policijskim djelatnicima diljem EU-a. On se bavi teškim kaznenim djelima. Europol ne zanima nezakonito parkiranje. Njega zanimaju trgovci ljudima i krijumčari droge, krivotvoritelji i počinitelji seksualnih zločina, preprodavači ukradenih automobila i počinitelji prijevara na internetu koji iskorištavaju otvorene granice za svoje beskrupulozne aktivnosti.

Onečišćenje okoliša ne staje na državnim granicama. Zato prijetnje okolišu možemo suzbijati jedino zajednički. To utječe na nas izravno jer svi dišemo,

pijemo i konzumiramo vodu te se hranimo usjevima koji rastu na poljima. Europskim sustavom zaštite okoliša propisani su zajednički standardi kojima se osigurava da jedna država EU-a ne može ostvariti gospodarsku prednost u odnosu prema drugoj državi zanemarujući pravila zaštite okoliša kako bi proizvela jeftinije proizvode. Zahtjevom pravičnosti na europskom jedinstvenom tržištu štite se radna mjesta jer se sprječava nepošteno tržišno natjecanje.

Mnogi ljudi odbijaju jesti genetski modificiranu hranu. Ali kako ćemo znati jesu li naše kukuruzne pahuljice proizvedene od genetski modificiranog kukuruza? EU je prisilio sve proizvođače prehrambenih proizvoda da označavaju svoje proizvode. Ako sadržavaju GM sastojke, moraju to navesti.

Mogli bismo o tome još govoriti. No do sada je već očito da smo svi mi Europa. I Europa utječe na sve nas.